

VKG Bouw Polis

Voorwaarden

09-2018

Verzekeringsvoorwaarden VKG Bouw Polis

Datum 01-09-2018

Onzeker voorval

Deze overeenkomst beantwoordt -tenzij partijen uitdrukkelijk anders zijn overeengekomen - aan het vereiste van onzekerheid als bedoeld in artikel 7:925 BW, indien en voor zover de door verzekerde of een derde geleden schade op vergoeding waarvan jegens verzekeraar respectievelijk een verzekerde aanspraak wordt gemaakt, het gevolg is van een gebeurtenis danwel aanspraak waarvan voor partijen ten tijde van het sluiten van de verzekering onzeker was dat daaruit schade voor de verzekerde respectievelijk de derde was ontstaan dan wel naar de normale gang van zaken nog zou ontstaan.

Prioriteitenbepaling

Bij tegenstrijdigheden in de tekst van de op de overeenkomst van toepassing zijnde bepalingen geldt de volgende prioriteitstelling:

- Teksten op het polisblad prevaleren boven andere bepalingen;
- Clausules prevaleren boven de bijzondere voorwaarden;
- Bijzondere voorwaarden prevaleren boven de algemene voorwaarden;

Tegenstrijdigheden in bepalingen van gelijke rangorde zullen nimmer ten nadele van de verzekerde worden uitgelegd.

Inhoudsopgave

VERZEKERINGSVOORWAARDEN VKG BOUW POLIS	2	BIJZONDERE VOORWAARDEN	17
Onzeker voorval	2	RUBRIEK 2: AANSPRAKELIJKHEID	17
Prioriteitenbepaling	2	Artikel 36 Aanvullende begripsomschrijvingen	17
		Artikel 37 Extra vergoedingen	17
		Artikel 38 Aanvullende uitsluitingen	18
ALGEMENE EN BIJZONDERE VOORWAARDEN	4		
ALGEMENE VOORWAARDEN	4	RUBRIEK 2A: ALGEMENE AANSPRAKELIJKHEID	20
Artikel 1 Begripsomschrijvingen	4	Artikel 39 Aanvullende begripsomschrijvingen	20
Artikel 2 Duur en einde van de verzekering	4	Artikel 40 Omschrijving van de dekking	21
Artikel 3 Premiebetaling	5	Artikel 41 Aanvullende dekkingen	21
Artikel 4 Schadepenningen en premierestituties	5	Artikel 42 Aanvullende uitsluitingen	23
Artikel 5 Freedom of Services en buitenlandse assurantiebelasting	5	Artikel 43 Samenloop	24
Artikel 6 Naverrekening/premievaststelling	5		
Artikel 7 Verplichtingen van verzekerden	5	RUBRIEK 2B: BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID	24
Artikel 8 Eigen risico	6	Artikel 44 Aanvullende begripsomschrijvingen	24
Artikel 9 Schaderegeling	6	Artikel 45 Omschrijving van de dekking	24
Artikel 10 Polisrechten	8	Artikel 46 Aanvullende dekkingen	25
Artikel 11 Algemene uitsluitingen	8	Artikel 47 Aanvullende uitsluitingen	26
Artikel 12 Toepasselijk recht	9	Artikel 48 Samenloop	26
Artikel 13 Geschillen	10		
Artikel 14 Onafhankelijke klachtenbehandeling	10		
Artikel 15 Mededelingen	10		
Artikel 16 Privacybescherming	10		
BIJZONDERE VOORWAARDEN	10		
RUBRIEK 1: CONSTRUCTIE ALL RISKS/MONTAGE	10		
Artikel 17 Aanvullende begripsomschrijvingen	10		
Artikel 18 Omschrijving van de verzekerde werken	11		
Artikel 19 Dekkingstermijn voor het werk	11		
Artikel 20 Premierisque bepaling	12		
Artikel 21 Eigen risico	12		
Artikel 22 Voorkomen van schade	12		
Artikel 23 Aanvullende uitsluitingen	13		
Artikel 24 Primaire dekking en samenloop	13		
RUBRIEK 1A: HET WERK	13		
Artikel 25 Omschrijving van de dekking	13		
Artikel 26 Schadevergoeding	14		
Artikel 27 Aanvullende dekkingen	14		
Artikel 28 Aanvullende uitsluitingen	15		
RUBRIEK 1B: AANNEMERSMATERIEEL EN EIGENDOMMEN			
BOUWDIRECTIE/PERSONEEL	16		
Artikel 29 Omschrijving van de dekking	16		
Artikel 30 Schadevergoeding	16		
Artikel 31 Aanvullende uitsluitingen	16		
RUBRIEK 1C: EIGENDOMMEN VAN OPDRACHTGEVER			
EN GEBRUIKERS	16		
Artikel 32 Omschrijving van de dekking	16		
Artikel 33 Primaire dekking	16		
Artikel 34 Schadevergoeding	17		
Artikel 35 Aanvullende uitsluitingen	17		

Algemene en bijzondere voorwaarden

Algemene voorwaarden

1 Begripsomschrijvingen

- 1.1 Verzekeringnemer
Degene met wie de verzekeringsovereenkomst is aangegaan.
- 1.2 Verzekerden
Degenen die als zodanig in de bijzondere voorwaarden zijn vermeld.
- 1.3 Verzekeraar
De partij die het verzekerde risico draagt tot het verzekerd bedrag.
- 1.4 Derden
Iedereen met uitzondering van de aansprakelijk gestelde verzekerde.
- 1.5 Makelaar
Van Kampen Assurantiemakelaars B.V. in haar hoedanigheid als makelaar en/of Serviceprovider.
- 1.6 Leverancier
RI Verzekeringen B.V. in haar hoedanigheid als productontwikkelaar alsmede beheerder, leverancier en schaderegelaar van de VKG Bouw Polis.
- 1.7 Bereddingskosten
Kosten van maatregelen die door of vanwege verzekeringnemer of een verzekerde worden getroffen en redelijkerwijs geboden zijn om het onmiddellijk dreigend gevaar van schade af te wenden waarvoor - indien gevallen - een verzekerde aansprakelijk zou zijn en de verzekering dekking biedt, of om die schade te beperken. Onder kosten van maatregelen wordt in dit verband mede verstaan schade aan zaken die bij het nemen van de hier bedoelde maatregelen worden ingezet.
- 1.8 Gebeurtenis
Een gebeurtenis is een voorval of een reeks met elkaar verband houdende voorvallen met één en dezelfde oorzaak.
- 1.9 Aanspraak
Een tegen verzekerde ingestelde vordering tot vergoeding van schade, voortvloeiend uit een handelen of nalaten. Aanspraken, al dan niet tegen meer verzekerden ingesteld, worden als één aanspraak beschouwd als deze met elkaar verband houden of uit elkaar voortvloeien, of uit hetzelfde handelen of nalaten voortvloeien of uit een opeenvolgend handelen of nalaten met dezelfde oorzaak voortvloeien en worden geacht bij verzekeraar te zijn aangemeld ten tijde dat de eerste aanspraak is aangemeld.
- 1.10 Omstandigheid
Een of meer feiten waaruit een reële dreiging van een aanspraak kan worden afgeleid. Als zodanig worden beschouwd feiten ten aanzien waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat deze feiten zouden kunnen leiden tot een aanspraak en waarvan in redelijkheid kan worden medegedeeld uit welk handelen of nalaten de aanspraak kan voortvloeien en van wie de aanspraak kan worden verwacht.
- 1.11 Oplevering
Onder oplevering wordt verstaan de dag waarop een voltooid werk wordt overgedragen aan de opdrachtgever c.q. bouwdirectie.
- 1.12 Het werk
- 1.12.1 De te bouwen objecten, in aanbouw en/of gereed;
- 1.12.2 Alle bijkomende werken, meerwerk, wijzigingen enz. al dan niet volgens bestek;
- 1.12.3 Alle voor het werk bestemde materialen, bouwstoffen, constructies, onderdelen enz., ongeacht of deze reeds door de bouwdirectie zijn goedgekeurd;
- 1.12.4 Steigerwerk, hekwerk, rijplaten, bekistingen, damwanden, dekzeilen, reclameborden en andere tijdelijke en/of hulpwerken en/of hulpmaterialen, in eigendom en/of gehuurd, of waarvoor verzekerden anderszins aansprakelijk zijn of waarvoor verzekerden een verzekeringsverplichting op zich hebben genomen, al dan niet volgens bestek en alle andere ten behoeve van het werk te gebruiken objecten, doch exclusief werktuigen enz.;
- 1.12.5 Alle ten behoeve van het werk te gebruiken, in gebruik zijnde en/of gebruikte tekeningen, ontwerpen, modellen en dergelijke voorwerpen.
- 1.13 Bouwcombinatie
Onder een bouwcombinatie wordt verstaan een samenwerkingsverband waarin verschillende partijen deelnemen met als doel het uitvoeren van één of meer werken.

2 Duur en einde van de verzekering

- 2.1 De verzekering begint op de ingangsdatum en eindigt op de contractvervaldatum om 00.00 uur. De verzekering wordt echter stilzwijgend verlengd met de op het polisblad aangegeven termijn, tenzij een van de partijen tenminste 2 maanden voor de aanvang van die termijn de verzekering schriftelijk aan de andere partij heeft opgezegd.
Een gedane opzegging is slechts van kracht, indien zij tot de contractvervaldatum van de verzekering wordt gehandhaafd en zal, indien zij voor die datum wordt herroepen, geacht worden nimmer te hebben plaatsgehad.
- 2.2 Tussentijdse beëindiging is mogelijk:
- 2.2.1 voor het bedrijf of beroep, zonder inachtneming van enige opzegtermijn, op het moment dat het bedrijf wordt opgeheven of het beroep wordt beëindigd. Verzekeraar zal de verzekering met pro rata premierestitutie annuleren.
- 2.2.2 bij niet in kennis stellen van verzekeraar van een aanvraag van faillissement, dan wel surseance van betaling, zonder inachtneming van enige opzegtermijn, conform artikel 7.2.
- 2.2.3 binnen 2 maanden nadat verzekeraar bekend is met het aanvragen van het faillissement dan wel surseance van betaling van de verzekeringnemer, met in achtneming van een opzegtermijn van 2 maanden. De verzekering loopt gedurende de opzegtermijn onverminderd door ten behoeve van alle verzekerden op de afzonderlijke werken onder deze

	verzekeringsovereenkomst.	4.2	Ter zake van deze afdracht is de makelaar tot niet meer gehouden dan tot betaling van het saldo dat resteert na verrekening van deze schadepeningen en premiesrestituties met ten tijde van het ontstaan van de afdrachtverplichting al of niet opeisbare vorderingen uit hoofde van deze verzekering. Deze verrekening vindt van rechtswege plaats.
2.2.4	<p>Tijdens deze periode vindt overleg plaats met de verzekeringnemer en eventueel andere bij de verzekerde werken betrokken partijen over voortzetting van de verzekering voor de resterende verzekerde termijnen op die afzonderlijke werken. Indien binnen de opzegtermijn geen overeenstemming wordt bereikt over voortzetting van ieder afzonderlijk verzekerd werk onder deze verzekeringsovereenkomst, zal de verzekering per werk worden beëindigd op de opzegdatum en zal de onverdiende premie voor dat werk worden gerestitueerd.</p> <p>ingeval de verzekeringnemer en/of de tot uitkering gerechtigde of een derde met goedvinden van de verzekeringnemer en/of de tot uitkering gerechtigde met het opzet hem te misleiden enige verplichting als bedoeld in artikel 7 niet nakomt. De verzekeraar heeft dan het recht de verzekering tussentijds met onmiddellijke ingang schriftelijk op te zeggen. Deze tussentijdse opzegging zal niet met onmiddellijke ingang gelden voor de overige verzekerden, voor wie in dat geval de bepalingen van artikel 2.2.3 overeenkomstig van toepassing zijn.</p>		
3	Premiebetaling	5	Freedom of Services en buitenlandse assurantiebelaasting
3.1	Verzekeringnemer is verantwoordelijk voor de betaling van de verschuldigde premie, kosten en assurantiebelaasting (hierna te noemen: premie) aan de makelaar binnen 30 dagen na ingangsdatum of verlengingsdatum van de verzekering.	5.1	Risico's gelegen in landen in de Europese Unie worden, indien van toepassing, behandeld vanuit Nederland op basis van Freedom of Service. Het volgende is hierbij van toepassing:
3.2	Indien de door verzekeringnemer verschuldigde premie niet is voldaan binnen genoemde termijn van 30 dagen, heeft de makelaar namens verzekeraar het recht de verzekering te beëindigen door een schriftelijke opzegging aan de verzekeringnemer. In geval de verzekering wordt beëindigd dient verzekeringnemer de premie te voldoen voor de periode dat de verzekeraar dekking heeft verleend, op pro rata basis. Echter, indien voor de beëindigingsdatum een schade onder de verzekering wordt gemeld, zal verzekeringnemer de volledige premie dienen te voldoen.	5.1.1	er wordt geen lokale polis afgegeven;
3.3	De makelaar zal na verloop van de genoemde termijn van 30 dagen, namens de verzekeraar, verzekeringnemer een schriftelijke opzegging sturen met een definitieve termijn van 14 dagen. Indien de verschuldigde premie volledig is ontvangen voordat de termijn van 14 dagen is verstreken, zal de opzegging automatisch door de makelaar namens verzekeraar worden ingetrokken. Indien de verschuldigde premie niet is ontvangen wordt de verzekering automatisch beëindigd na afloop van de termijn van 14 dagen.	5.1.2	er wordt dekking geboden op basis van deze verzekering;
3.4	Indien enige bepaling van dit artikel door de daartoe bevoegde rechtsprekende instantie wordt vernietigd of als nietig wordt beschouwd, zal deze vernietiging of nietigheid de overige bepalingen van dit artikel onverlet laten.	5.1.3	de verzekeraar zal de in het buitenland verschuldigde assurantiebelaasting afdragen aan de betreffende belastingdienst;
4	Schadepeningen en premierestituties	5.1.4	de in het buitenland verschuldigde assurantiebelaasting wordt door verzekeringnemer betaald aan de verzekeraar, indien een verzoek daartoe door de verzekeraar is gedaan;
4.1	De makelaar zal de schadepeningen en premierestituties aan de rechthebbende(n) afdragen.	5.1.5	schades zullen verrekend worden op deze verzekering.
		6	Naverrekening/premievaststelling
		6.1	Indien de premie is gebaseerd op veranderlijke gegevens is verzekeringnemer verplicht om, binnen 6 maanden na het einde van ieder verzekeringsjaar, aan de makelaar de gegevens van het afgelopen jaar te verschaffen teneinde de voorschotpremie voor het lopende jaar definitief vast te kunnen stellen.
		6.2	Indien verzekeringnemer de gevraagde gegevens niet of niet binnen de in artikel 6.1 genoemde termijn verstrekt, verkrijgt de makelaar namens verzekeraar een vordering op de verzekeringnemer gelijk aan 30% boven de verschuldigde voorschotpremie van het lopende jaar. De definitieve premie is dan gelijk aan 130% van de betaalde voorschotpremie.
		6.3	Naar gelang de definitieve premie hoger of lager is dan de betaalde voorschotpremie, zal het meerdere alsnog aan verzekeringnemer in rekening worden gebracht respectievelijk zal het mindere alsnog aan verzekeringnemer worden gerestitueerd, uiteraard met inachtneming van een eventueel van toepassing zijnde minimumpremie. Indien het verschil tussen voorschot- en definitieve premie kleiner is dan € 100,00 zal geen verrekening plaatsvinden.
		7	Verplichtingen van verzekerden
		7.1	Verplichtingen bij schade
		7.1.1	Een verzekerde is verplicht, onverminderd de verplichting zoals in het Burgerlijk Wetboek al opgelegd, bij of na het ontstaan van een schade maatregelen te nemen ter verdere voorkoming of beperking van de schade, inclusief de maatregelen die eventueel door verzekeraar of de door verzekeraar benoemde deskundigen worden voorgeschreven.
		7.1.2	Zodra verzekerde op de hoogte is of behoort te zijn van een gebeurtenis, aanspraak of omstandigheid die voor verzekeraar tot een uitkeringsplicht kan leiden,

	alsmede in geval van personenschade, is hij verplicht die gebeurtenis, aanspraak of omstandigheid zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, via de makelaar aan verzekeraar te melden, echter uiterlijk binnen 6 maanden.		verzekering automatisch zonder dat opzegging door verzekeraar heeft plaatsgevonden 2 maanden na het aanvragen van zijn faillissement dan wel surseance van betaling.
7.1.3	Verzekerde is verplicht binnen redelijke termijn aan verzekeraar alle inlichtingen en bescheiden, zoals aansprakelijkstellingen, dagvaardingen en stukken betreffende strafvervolgning te verschaffen die voor verzekeraar van belang zijn om de aansprakelijkheid en hun uitkeringsplicht te beoordelen.	7.3	Verplichtingen bij wijziging van het risico De verzekeringnemer is verplicht verzekeraar binnen een redelijke termijn, doch uiterlijk binnen 3 maanden, in kennis te stellen van een wijziging van de aard van de verzekerde werken, activiteiten en/of objecten, indien die wijziging een wezenlijke verzwaring van het risico inhoudt.
7.1.4	Verzekerde is verplicht zijn volle medewerking te verlenen aan verzekeraar of de door hen benoemde deskundige(n) en alles na te laten wat de belangen van verzekeraar zou kunnen benadelen.		Onder een wezenlijke risico verzwaring in de zin van dit artikel zal worden verstaan een zodanige wijziging dat, gezien hetgeen verzekeraar (had) mogen verwachten op grond van de verstrekte informatie bij de totstandkoming van de verzekeringsovereenkomst, het risico dermate afwijkt dat verzekeraar, als hij kennis zou hebben gedragen van deze wijziging ten tijde van het aangaan van de verzekeringsovereenkomst, deze overeenkomst niet of niet onder dezelfde voorwaarden zouden hebben geaccepteerd. Verzekeraar heeft in dergelijke situaties het recht premie en/of voorwaarden aan te passen. De verzekering blijft echter onverminderd van kracht. Indien deze wijziging een zodanige verzwaring van het risico met zich meebrengt dat verzekeraar niet, dan wel tegen gewijzigde premie en/of voorwaarden, deze verzekering wensen voort te zetten zal verzekeraar zulks binnen 30 dagen na ontvangst van de in artikel 7.3.1 bedoelde kennisgeving aan verzekeringnemer mededelen, met dien verstande dat:
7.1.5	Verzekerde is verplicht volledige medewerking te verlenen, zowel voor als na de vergoeding van een schade en/of verlies ten aanzien van de uitoefening door verzekeraar van zijn rechten tegenover derden uit hoofde van het Burgerlijk Wetboek en toe te staan dat verzekeraar, indien hij dit wenst derden aanspreekt met gebruikmaking van de naam van verzekerde.		7.3.1 Indien de premie en/of voorwaarden worden gewijzigd verzekeringnemer gedurende 30 dagen na kennisgeving daarvan het recht heeft deze wijziging te weigeren.
7.1.6	Verzekerde dient zich te onthouden van het erkennen van aansprakelijkheid, het treden in schikkingen of het doen van betalingen zonder toestemming van verzekeraar in overeenstemming met het Burgerlijk Wetboek.		7.3.2 Indien verzekeraar aan verzekeringnemer mededeelt de nieuwe activiteiten niet onder de verzekering te willen dekken, heeft verzekeringnemer gedurende 30 dagen na kennisgeving daarvan het recht de verzekering te beëindigen. De verzekering vervalt dan met ingang van de dag dat verzekeraar de kennisgeving daarvan heeft ontvangen.
7.1.7	Verzekerde zal het regelen van schade en/of verlies, het voeren van een burgerrechtelijk geding en, indien verzekeraar dit wenselijk acht, het leiden van de verdediging in geval van een strafproces, alsmede het nemen van alle beslissingen welke hieruit voortvloeien of hiermede in verband staan, aan verzekeraar over te laten.	7.3.3	Indien verzuimd is aan verzekeraar mededeling te doen als bedoeld in artikel 7.3.1 is verzekeraar slechts gehouden die schade te vergoeden, welke ook ten laste van verzekeraar zou zijn gekomen als de activiteiten van verzekerde binnen de in deze verzekeringsvoorwaarden omschreven hoedanigheid niet waren gewijzigd.
7.1.8	Verzekerde zal alle vlijt en naarstigheid in het werk te stellen ter beperking van de schade en/of verlies en alle aanwijzingen van verzekeraar of de door hen benoemde deskundige(n) op te volgen.		
7.1.9	Verzekerde zal verzekeraar of benoemde deskundige(n) toegang verschaffen tot het bouwterrein, het werk of enig onderdeel daarvan.		
7.1.10	Ingeval van (een vermoeden van) een strafbaar feit dat verband houdt met de schade en/of verlies zal verzekerde, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vijf werkdagen na constatering aangifte te doen bij de politie en/of (een) andere daarvoor in aanmerking komende instantie(s).		
7.1.11	Indien verzekerde een onvolledige of onware opgave doet of een door de wet of onder artikel 7.1.1 tot en met artikel 7.1.10 gestelde verplichting niet is nagekomen, kan de verzekeraar de uitkering verminderen met de schade die hij daardoor lijdt, maar alleen indien hij daardoor aantoonbaar in zijn belang is geschaad.		
7.2	Verplichtingen bij faillissement of surseance van betaling		
7.2.1	De verzekeringnemer is, zodra deze bekend is met het aanvragen van zijn faillissement dan wel surseance van betaling, verplicht de verzekeraar hiervan ten spoedigste, doch in ieder geval binnen 1 maand, in kennis te stellen.		
7.2.2	Indien de verzekeringnemer dit verzuimt, eindigt de		
		8	Eigen risico In geval van schade onder meerdere Rubrieken als gevolg van één gebeurtenis dan wel aanspraak, zullen de eigen risico's van Rubriek 1, Rubriek 2A en Rubriek 2B cumuleren.
		9	Schaderegeling
		9.1	Schaderegeling geschiedt met verzekeringnemer, die geacht zal worden door alle andere verzekerden op deze verzekering onherroepelijk daartoe te zijn gemachtigd, met dien verstande dat deze machtiging

	eindigt bij verlening van (voorlopige) surseance van betaling aan of faillissement van de gemachtigde of wanneer de gemachtigde anderszins het vrije beheer over zijn vermogen verliest of zijn onderneming in liquidatie treedt.		
9.2	Schaderegeling Terrorisme		
9.2.1	Verzekeraar heeft zich voor het terrorismerisico herverzekerd bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschade N.V. (NHT). Dekking wordt geboden conform het clauseblad NHT-dekking. Het clauseblad "Terrorismedekking bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V." (hierna: NHT-dekking) is van toepassing indien en voor zover de betrokken verzekeraar aangesloten is bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. Op verzoek verstrekt de makelaar een exemplaar van dit clauseblad. De tekst ervan kan ook via de website www.terrorismeverzekerd.nl worden geraadpleegd. Hierna volgt een samenvatting van de NHT-dekking. In geval van discussie over deze samenvatting gaat het clauseblad "Terrorismedekking bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V." voor.	9.2.4	Bijzondere regeling bij vergoeding van terrorismeschade
		9.2.4.1	Beperkte schadevergoeding De uitkeringsplicht van de verzekeraar ter zake van iedere bij haar ingediende aanspraak op schadevergoeding en/of uitkering is beperkt tot het bedrag van de uitkering die de verzekeraar overeenkomstig het van toepassing zijnde Protocol Afwikkeling Claims ontvangt van de NHT. De NHT beslist of de ingediende aanspraak kan worden aangemerkt als een gevolg van de verwezenlijking van het terrorismerisico. Eerst nadat de NHT dit besluit heeft genomen en heeft meegedeeld welk bedrag zal worden uitgekeerd, kan verzekerde hierop aanspraak maken.
		9.2.5	Maximale uitkering per locatie Als de verzekering betrekking heeft op schade aan onroerende zaken en/of de inhoud hiervan, dan wel op de daaruit voortvloeiende schade, geldt dat door de NHT per verzekeringnemer per verzekerde locatie per jaar maximaal 75 miljoen euro zal worden uitgekeerd, tezamen, ongeacht het aantal afgegeven verzekeringen. Voor toepassing hiervan geldt dat rechtspersonen en vennootschappen die zijn verbonden in een groep, zoals bedoeld in artikel 2:24b van het Burgerlijk Wetboek, tezamen worden aangemerkt als een verzekeringnemer. Onder verzekerde locatie worden in dit verband verstaan alle op het risicoadres aanwezige verzekerde objecten van een verzekeringnemer, alsmede de daarbuiten gelegen door hem verzekerde objecten die op minder dan 50 meter afstand van elkaar gelegen zijn en waarvan er tenminste een op het risicoadres is gelegen.
9.2.2	Omvang van de NHT-dekking Indien en voor zover, met inachtneming van onderstaande begripsomschrijvingen, en binnen de grenzen van de geldende verzekeringsvoorwaarden, dekking bestaat voor gevolgen van een gebeurtenis die (direct of indirect) verband houden met terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen dan wel handelingen of gedragingen ter voorbereiding hiervan (hierna aangeduid met "terrorismerisico"), geldt voor de in Nederland gelegen risico's (vastgesteld op basis van artikel 1:1 onder "staat waar het risico is gelegen" van de Wet op het financieel toezicht) die zijn ondergebracht bij verzekeraars die zijn aangesloten bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden NV (NHT) het gestelde in de artikelen 8.2.3 en 8.2.4.	9.3	Schadevaststelling
		9.3.1	In geval van een schade onder deze verzekering zal de makelaar, namens en in overleg met verzekeraar, een deskundige benoemen. De deskundige zal onderzoek verrichten en rapporteren met betrekking tot de oorzaak en de omstandigheden van de gebeurtenis, dan wel aanspraak, en de omvang van de kosten. De kosten van de deskundige komen ten laste van de verzekeraar.
9.2.3	Begripsomschrijvingen:		
9.2.3.1	Terrorisme Gewelddadige handelingen en/of gedragingen begaan in de vorm van een aanslag of een reeks van in tijd en oogmerk met elkaar samenhangende aanslagen, waarbij aannemelijk is dat deze aanslag of reeks is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.	9.3.2	Indien de verzekeraar en verzekeringnemer of hun gemachtigde niet tot overeenstemming kunnen komen over de aanwijzing van de deskundige, zal de vaststelling van de schade geschieden door twee deskundigen van wie één te benoemen door verzekeringnemer c.q. gemachtigde en één door de verzekeraar.
9.2.3.2	Kwaadwillige besmetting Het (doen) verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen die letsel en/of aantasting van de gezondheid of dood tot gevolg kunnen hebben, en/of schade aan zaken kunnen toebrengen dan wel anderszins economische belangen kunnen aantasten, waarbij aannemelijk is dat het (doen) verspreiden is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.	9.3.3	Alvorens hun werkzaamheden te beginnen zullen beide deskundigen tezamen, voor het geval van verschil in taxaties, een derde deskundige benoemen, die in dat geval als arbiter, na beide deskundigen gehoord of schriftelijk opgeroepen te hebben, binnen de grenzen van de beide taxaties, het schadebedrag bindend heeft vast te stellen.
9.2.3.3	Preventieve maatregelen Van overheidswege en/of door verzekerden en/of derden getroffen maatregelen om het onmiddellijk	9.3.4	De verzekeraar en verzekeringnemer of hun

	gemachtigde dragen ieder de kosten van de eigen deskundige; de kosten van de arbiter worden door beide partijen en ieder voor de helft gedragen.				schriftelijk verzoek door de verzekeringnemer aan de makelaar is uitgegaan.
9.3.5	Bij nalatigheid, hetzij van één van de partijen om een deskundige te benoemen, hetzij van één van de deskundigen om aan de benoeming van een arbiter mee te werken, alsmede indien geen overeenstemming over de keuze van de arbiter wordt verkregen, zal een benoeming, op verzoek van de meest gereede partij gedaan door de voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam of Rotterdam, voor beide partijen bindend zijn. De partij, die dit verzoek doet, zal daarvan onverwijld bij aangetekend schrijven aan de wederpartij kennisgeven.		9.6.1.2	9.6.1.2	Wanneer de schadevergoeding inclusief BTW moet worden uitgekeerd, dient deze specifiek te worden meeverzekerd. Hiervoor zal een aanvullende premie worden vastgesteld of geldt hetgeen bepaald in artikel 27.3.
9.3.6	Het schadebedrag, op deze wijze tussen deskundigen vastgesteld, zal voor beide partijen bindend zijn, tenzij door één van de partijen wordt aangetoond, dat bij de vaststelling van het schadebedrag gebruik is gemaakt van onjuiste gegevens of tenzij door één van de partijen een rekenfout in de schadeberekening wordt aangetoond.		9.6.1.3	9.6.1.3	Verzekerden zullen niet het recht hebben enig verzekerd object, al dan niet beschadigd, vernietigd of verloren, aan verzekeraar te abandonneren.
9.3.7	Door het verlenen van medewerking aan het bovenstaande wordt de verzekeraar niet geacht aansprakelijkheid te erkennen.		9.7	9.7	Schadevergoeding Rubriek 2 - Aansprakelijkheid
9.3.8	Een vaststellingsovereenkomst, in de zin van artikel 7:900 en volgende Burgerlijk Wetboek, kan uitsluitend tot stand komen tussen de verzekeringnemer en de verzekeraar.		9.7.1	9.7.1	Ten aanzien van Rubriek 2 - Aansprakelijkheid geldt het volgende:
9.4	Schadevergoeding aan verzekerden		9.7.1.1	9.7.1.1	Indien het bedrag van de tegen verzekerde gerichte aanspraak hoger is dan het onder deze verzekering verzekerde bedrag, zullen de hierboven genoemde beslissingen genomen worden in overleg tussen verzekeringnemer en verzekeraar.
9.4.1	Zo spoedig mogelijk nadat de schade zal zijn vastgesteld zal de verzekeraar de omvang van de schadevergoeding vaststellen. Uitkering van de schadepeningen zal, overeenkomstig de bepalingen van artikel 4, geschieden aan de verzekerde die de schade lijdt door uitbetaling aan verzekeringnemer. De verzekeringnemer zal de uitgekeerde schadepeningen doorbetalen aan de verzekerde die de schade lijdt.		9.7.1.2	9.7.1.2	Bestaat de vergoeding van schade uit periodieke uitkeringen en is de waarde daarvan met inachtneming van andere uitkeringen hoger dan het verzekerde bedrag, dan wordt de duur of de hoogte van die uitkeringen, naar de keuze van verzekerde, naar evenredigheid verminderd.
9.4.2	Verzekeraar is gekwetten ten opzichte van de verzekerde die de schade lijdt door uitbetaling van de schadepeningen aan verzekeringnemer.		10	10	Polisrechten
9.5	Schadevergoeding aan derden		10.1	10.1	Alle verzekerden, met uitzondering van de verzekeringnemer, kunnen uitsluitend rechten aan deze verzekering ontleen:
9.5.1	Ten aanzien van schade aan derden heeft de verzekeraar het recht hen rechtstreeks schadeloos te stellen met hen minnelijke schikkingen te treffen, procedures aan te spannen of verweer te voeren daarin en hebben het recht te berusten in rechterlijke of arbitrale uitspraken e.d. Verzekeraar zal in geval van minnelijke schikkingen eventuele beslissingen ter zake voorleggen aan verzekerde ter consultatie.		10.1.1	10.1.1	als dit noodzakelijk is vanwege contractuele verplichtingen van de aannemer, overeengekomen vóór het moment dat zich schade en/of verlies openbaart; of
9.5.2	Aanspraken van benadeelde derden tot vergoeding van personenschade zullen worden behandeld en afgewikkeld met inachtneming van het bepaalde in artikel 7:954 BW.		10.1.2	10.1.2	na schriftelijke toestemming van de verzekeringnemer vóór of na het moment dat zich een schade en/of verlies openbaart.
9.6	Schadevergoeding Rubriek 1 - Constructie All Risks/ Montage		11	11	Algemene uitsluitingen
9.6.1	Ten aanzien van Rubriek 1 - Constructie All Risks/ Montage geldt het volgende:		11.1	11.1	Opzet In afwijking van het bepaalde in artikel 7:952 Burgerlijk Wetboek zijn aanspraken tot vergoeding van schade, welke te wijten is aan opzet van verzekerde, of geschiedt met diens uitdrukkelijk goedvinden, niet gedekt. Bij rechtspersonen zal slechts het opzet van een bestuurder in de zin van Boek 2 BW of een analoge buitenlandse wet bij de toepassing van deze uitsluiting worden beschouwd als opzet van de rechtspersoon; bij vennootschappen onder firma of commanditaire vennootschappen alleen het opzet van een beherend vennoot.
9.6.1.1	Met betrekking tot alle onder deze verzekering verzekerde werken zal de vergoeding van schade – indien zulks in het betreffende bestek en/of aanvullingen en/of wijzigingen is bepaald - worden uitgekeerd aan de opdrachtgever, indien daarvan een		11.2	11.2	Molest
			11.2.1	11.2.1	Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade veroorzaakt door of ontstaan uit een gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onrusten, oproer of munitie zoals deze begrippen moeten worden opgevat volgens de tekst, die door het Verbond van Verzekeraars op 02 november 1981 ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage is gedeponneerd onder nr. 136/1981 of eventuele vervanging daarvan.
			11.2.2	11.2.2	Tevens zijn uitgesloten de risico's van: Confiscatie,

	opvordering, requisitie, vernietiging of verlies van of schade toegebracht aan eigendommen in opdracht van regering, de jure of de facto, of van enig ander overheidsorgaan van het land waarin de verzekerde objecten zich bevinden.		risico's, vastgesteld op basis van artikel 1:1 onder "staat waar het risico is gelegen" van de Wet op het financieel toezicht, en/of
11.2.3	Gedekt is evenwel materiële schade aan of verlies van de verzekerde objecten, welke direct of indirect is veroorzaakt door onontdekte projectielen en/of landmijnen en/of bommen en/of andere explosieven, onverschillig of de verzekerde objecten met die projectielen enz. in aanraking zijn geweest. Deze medeverzekering is van kracht voor de verzekerde Rubrieken 1 en 2B. Deze dekking voor materiële schade aan of verlies door onontdekte projectielen zal echter automatisch worden beëindigd ingeval het land waarin de verzekerde objecten zijn gelegen, in een feitelijk oorlogstoestand wordt betrokken.	11.6.2.2	de verzekering is ondergebracht bij verzekeraars die niet zijn aangesloten bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden NV.
11.3	Atoomkernreactie	11.6.3	Begripsomschrijvingen:
11.3.1	Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade veroorzaakt door, opgetreden bij of voortvloeiende uit atoomkernreacties, onverschillig hoe de reactie is ontstaan.	11.6.3.1	Terrorisme Gewelddadige handelingen en/of gedragingen - begaan buiten het kader van een van de zes in artikel 3:38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest - in de vorm van een aanslag of een reeks van in tijd en oogmerk met elkaar samenhangende aanslagen als gevolg waarvan letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood ten gevolge hebbend, en/of schade aan zaken ontstaat dan wel anderszins economische belangen worden aangetast, waarbij aannemelijk is dat deze aanslag of reeks - al dan niet in enig organisatorisch verband - is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.
11.3.2	Wel gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade veroorzaakt door radioactieve nucliden die zich buiten een kerninstallatie bevinden en gebruikt worden of bestemd zijn om gebruikt te worden voor industriële, commerciële, landbouwkundige, medische, wetenschappelijke, onderwijskundige of (niet militaire) beveiligingsdoeleinden, mits er een door enige overheid afgegeven vergunning (voor zover vereist) van kracht is voor vervaardiging, gebruik, opslag en het zich ontdoen van radioactieve stoffen.	11.6.3.2	Kwaadwillige besmetting Het - buiten het kader van een van de zes in artikel 3:38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest - (doen) verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen die als gevolg van hun (in) directe fysische, biologische, radioactieve of chemische inwerking letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood ten gevolge hebbend, bij mensen of dieren kunnen veroorzaken en/of schade aan zaken kunnen toebrengen dan wel anderszins is dat het (doen) verspreiden - al dan niet in enig organisatorisch verband - is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.
11.3.3	Onder „kerninstallatie" wordt verstaan een kerninstallatie in de zin van de Wet Aansprakelijkheid Kernongevallen (Staatsblad 1972-225), alsmede een kerninstallatie aan boord van een schip. Voor zover krachtens enige wet of enig verdrag een derde voor de geleden schade aansprakelijk is, vindt de voorgaande alinea geen toepassing.	11.6.3.3	Preventieve maatregelen Van overheidswege en/of door verzekerden en/of derden getroffen maatregelen om het onmiddellijk dreigend gevaar van terrorisme en/of kwaadwillige besmetting af te wenden of - indien dit gevaar zich heeft verwezenlijkt - de gevolgen daarvan te beperken.
11.4	Bekende omstandigheden Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade voortvloeiende uit omstandigheden die op de op het polisblad vermelde ingangsdatum bekend waren bij verzekerde.	11.7	Sanctie en handelsembargo De verzekeraar is niet gehouden om dekking of schadeloosstelling te bieden krachtens deze verzekering, indien dit een inbreuk zou vormen op sanctiewet- en regelgeving uit hoofde waarvan het de verzekeraar verboden is om krachtens deze verzekering dekking te bieden of een schadeloosstelling uit te keren.
11.5	Insolventie en faillissement Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade als gevolg van of in verband met insolventie van verzekerde. Van insolventie is sprake wanneer:		
11.5.1	verzekerde in staat van faillissement is verklaard;		
11.5.2	aan verzekerde (voorlopig) surséance van betaling is verleend.		
11.6	Terrorisme		
11.6.1	De verzekering geeft geen dekking voor gevolgen van een gebeurtenis die (direct of indirect) verband houdt met:	12	Toepasselijk recht Op deze verzekeringsovereenkomst is Nederlands recht van toepassing.
11.6.1.1	terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen,		
11.6.1.2	handelingen of gedragingen ter voorbereiding van terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen.		
11.6.2	Deze uitsluiting geldt indien en voor zover:		
11.6.2.1	er sprake is van andere dan in Nederland gelegen		

- 13 Geschillen**
- 13.1 Alle geschillen betreffende deze verzekeringsovereenkomst zijn onderworpen aan de uitspraak van de bevoegde rechter te Rotterdam, tenzij verzekerde en verzekeraar overeenkomen het geschil door arbitrage of anderszins te beslechten.
- 13.2 Ingeval van arbitrage, zullen partijen in onderling overleg een onpartijdig persoon benoemen, wiens beslissing - genomen na kennisneming van alle ter zake doende feiten - voor beide partijen bindend zal zijn.
- Indien één van de partijen dit wenselijk acht of indien partijen niet tot overeenstemming komen over de benoeming van een onpartijdig persoon, zal het geschil worden voorgelegd aan een arbitragecommissie van drie onpartijdige personen. Beide partijen zullen in zodanig geval ieder een lid van deze commissie aanwijzen, terwijl de twee aldus aangewezenen in onderling overleg het derde lid zullen benoemen. De beslissing van deze commissie zal voor beide partijen bindend zijn.
- Indien één van de partijen in gebreke blijft om een lid der commissie te benoemen of indien de door de twee partijen benoemde leden niet tot overeenstemming kunnen komen over de benoeming van het derde lid, dan zal het geschil alsnog worden onderworpen aan de uitspraak van de bevoegde rechter te Rotterdam. Partijen verbinden zich de arbitragekosten voor gelijke delen te dragen, tenzij zij bij akte van benoeming aan de commissie opdragen de verdeling van die kosten tussen partijen vast te stellen. De arbiters zullen hun uitspraak doen op basis van redelijkheid en billijkheid.

- 14 Onafhankelijke klachtenbehandeling**
- Klachten over deze verzekeringsovereenkomst kunnen worden voorgelegd aan:
- Stichting Klachteninstituut Financiële Dienstverlening
Postbus 93257
2509 AG Den Haag
www.kifid.nl

- 15 Mededelingen**
- 15.1 Verzekeraar en verzekerden kunnen alle voor elkaar bestemde mededelingen rechtsgeldig aan de makelaar doen.
- 15.2 Alle mededelingen door de makelaar aan verzekerden kunnen rechtsgeldig geschieden aan het laatste aan hem bekendgemaakte adres van de op het polisblad vermelde verzekerden.

- 16 Privacybescherming**
- 16.1 De bij de aanvraag van deze verzekering verstrekte persoonsgegevens en de eventueel nader te overleggen persoonsgegevens kunnen worden opgenomen in een gevoerde persoonsregistratie. Op deze registratie is een privacyreglement van toepassing.
- 16.2 Op de verwerking van deze persoonsgegevens is de gedragscode "Verwerking Persoonsgegevens Verzekeringsbedrijf" van toepassing. In deze gedragscode worden rechten en plichten van de cliënt en de financiële instelling bij de verwerking van

persoonsgegevens weergegeven.
De volledige tekst van de gedragscode kunt u raadplegen via de website van het Verbond van Verzekeraars (www.verzekeraars.nl)

Bijzondere voorwaarden

RUBRIEK 1: CONSTRUCTIE ALL RISKS/MONTAGE

- 17 Aanvullende begripsomschrijvingen**
- 17.1 Verzekerden
- 17.1.1 verzekeringnemer;
- 17.1.2 de houdstermaatschappij van verzekeringnemer (indien deze een werkmaatschappij is);
- 17.1.3 de opdrachtgever en/of eigenaar;
- 17.1.4 bouwdirectie;
- 17.1.5 hoofdaannemers, onderaannemers en/of installateurs;
- 17.1.6 ontwerpers, architecten, constructeurs en/of adviseurs e.d.;
- 17.1.7 toekomstige eigenaren en/of gebruikers van de verzekerde objecten;
- 17.1.8 leveranciers:
- alleen voor de op het bouwterrein verrichte werkzaamheden; en/of
  - die leverancier die met één of meer overige verzekerden is gelieerd.
- Er is alleen dekking voor leveranciers, indien en voor zover verzekeringnemer dit vóór het moment dat zich een materiële schade en/of verlies openbaart contractueel is overeengekomen.
- 17.2 Aannemersmaterieel
- Onder aannemersmaterieel wordt verstaan alle bij de bouw te gebruiken, in gebruik zijnde of gebruikte machines, draagbare stroomverdelers, werktuigen, gereedschappen, almede keten, loodsen en andere tijdelijke onderkomens, alsmede de inventaris hiervan.
- 17.3 Bedrijfsschade
- Geldelijk nadeel bestaande uit het verlies van nettowinst en de doorgaande vaste lasten waar geen inkomsten meer tegenover staan, als gevolg van stagnatie in het bedrijf door materiële beschadiging en/of verlies.
- 17.4 Brand
- Een door verbranding veroorzaakt en met vlammen gepaard gaand vuur buiten een haard dat in staat is zich uit eigen kracht voort te planten.
- Derhalve is onder andere geen brand:
- zengen, schroeien, smelten, verkolen, broeien;
  - doorbranden van elektrische apparaten en motoren;
  - oververhitten, doorbranden, doorbreken van ovens en ketels.
- Dergelijke evenementen kunnen wel leiden tot een materiele schade in de zin van deze polis.
- 17.5 Bouwomzet
- Het totaal van de door de verzekeringnemer in het betreffende verzekeringsjaar gefactureerde bedragen met betrekking tot de verzekerde werken.
- 17.6 Eigendommen bouwdirectie/personeel
- Onder eigendommen bouwdirectie/personeel wordt verstaan de op het werk aanwezige eigendommen

	van de bouwdirectie en van personen in dienst van de verzekerden.		
17.7	Eigendommen van opdrachtgevers en gebruikers Onder eigendommen van opdrachtgevers en gebruikers worden verstaan: - roerende en onroerende zaken welke eigendom van de opdrachtgever zijn of waarvoor hij aansprakelijk is; - andere roerende en onroerende zaken welke (onder) deel vormen van het werk; - roerende en onroerende zaken die de opdrachtgever ter bewaring of ter bewerking zijn toevertrouwd, dan wel in huur, bruikleen of krachtens enige andere overeenkomst in gebruik heeft. Onder opdrachtgever wordt tevens verstaan de huurder of (toekomstig) gebruiker.	18.3	Afmelding elders verzekerde werken Werken waarvoor een ander dan verzekeringnemer de verzekeringsplicht op zich heeft genomen dienen voor aanvang van de werkzaamheden door verzekeringnemer schriftelijk bij de verzekeraar te worden afgemeld. In dit geval blijft de dekking van Rubriek 1B Aannemersmaterieel en Eigendommen bouwdirectie/ personeel alsmede artikel 1.12.4 volledig van kracht. De bouwomzet van de afgemelde werken dient bij naverrekening opgegeven te worden, waarna de hiervoor verschuldigde premie (bij naverrekening) in rekening wordt gebracht.
17.8	Materiële schade Een objectieve, blijvende aantasting van de vorm en/of structuur van een zaak die naar verkeersopvatting de stoffelijke gaafheid van de zaak kenmerkt.	18.4	Medeverzekering werken van derden Indien medeverzekering van werken van derden (lees nevenaannemers) wordt gewenst, dient daarvan vooraf aan de verzekeraar opgave te worden gedaan. Een en ander tegen nader overeen te komen premie en/ of voorwaarden. De premie voor deze werken zal separaat vooraf worden afgerekend.
17.9	Testen en/of proefbedrijf Het opstarten en/of laten functioneren en/of stilzetten van machines en installaties of delen hiervan onder omstandigheden die de werking in de definitieve toestand benaderen, bereiken of overschrijden.	18.5	Medeverzekering van de door opdrachtgever beschikbaar gestelde materialen Indien medeverzekering wordt gewenst van de door de opdrachtgever beschikbaar gestelde materialen, dient daarvan vooraf aan de verzekeraar opgave te worden gedaan. Een en ander tegen nader overeen te komen premie en/of voorwaarden. De premie voor de door de opdrachtgever beschikbaar gestelde materialen zal separaat vooraf worden afgerekend.
17.10	Verlies Het fysiek niet meer kunnen beschikken over een zaak, terwijl herkrijging van die zaak niet te verwachten is of de feitelijke directe kosten van de herkrijging gelijk zijn aan of groter zijn dan de waarde van de zaak.	18.6	Medeverzekering bouwcombinaties Indien medeverzekering wordt gewenst van werken welke in een bouwcombinatie wordt uitgevoerd, dient daarvan vooraf aan de verzekeraar opgave te worden gedaan. Een en ander tegen nader overeen te komen premie en/of voorwaarden. De premie voor de bouwcombinaties zal separaat vooraf worden afgerekend.
18	Omschrijving van de verzekerde werken	19	Dekkingstermijn voor het werk
18.1	Verzekerde werken	19.1	Voor ieder werk is deze verzekering van kracht vanaf aanvang van de bouw-/montagetermijn tot het einde van de verzekerde onderhoudstermijn, of indien er geen onderhoudstermijn is meeverzekerd, tot het einde van de bouw-/montagetermijn.
18.1.1	In aanvulling op artikel 1.12 geldt dat deze doorlopende verzekering geldt per werk, alsof per werk een afzonderlijke verzekering is gesloten.	19.2	Aanvang en einde van dekking tijdens de bouw-/ montagetermijn
18.1.2	Deze verzekering dekt automatisch - zonder enige opgave of kennisgeving - alle door de verzekeringnemer uit te voeren werken, mits:	19.2.1	De bouw-/montagetermijn, en daarmee het risico voor verzekeraar, vangt aan op het moment dat het personeel van verzekerde op het bouwterrein arriveert voor het verrichten van de onder deze verzekering verzekerde werkzaamheden, met dien verstande dat de dekking voor de onder deze verzekering verzekerde transporten ingaat zodra het transport aanvang neemt, ook indien het tijdstip van aanvang van het transport is gelegen voor aanvang van de onder deze verzekering te verrichten verzekerde werkzaamheden.
18.1.2.1	de uitvoering van een werk begint op of na de ingangsdatum en voor de einddatum van de contractstermijn als vermeld op het polisblad;	19.2.2	De bouw-/montagetermijn eindigt bij oplevering van het werk, volgens de bepalingen van het bestek of de aannemingsovereenkomst, doch uiterlijk 24 maanden na aanvang van het risico.
18.1.2.2	de bouw-/montagetermijn, die ligt tussen het begin van de uitvoering van een werk en de oplevering ervan, niet langer is dan 24 maanden;	19.2.3	Indien een werk in gedeelten wordt opgeleverd en/of
18.1.2.3	de geschatte eindwaarde van een werk het maximum als vermeld op het polisblad, niet te boven gaat;		
18.1.2.4	het werk niet hoger is dan 40 meter boven maaiveld;		
18.1.2.5	deze geen betrekking hebben op gas- en stoomturbines en/of offshore projecten.		
18.2	Melding niet (automatisch) verzekerde werken Werken die niet aan de in artikel 18.1.2 gestelde voorwaarden voldoen en waarvoor verzekeringnemer toch dekking wenst, dienen uiterlijk 14 dagen voor aanvang van de werkzaamheden door middel van het inzenden van het bestek, aannemingsovereenkomst en/of tekeningen aan de verzekeraar te worden gemeld. De verzekeraar zal binnen 14 dagen meedelen of en zo ja op welke voorwaarden het aangemelde werk kan worden meeverzekerd. Zonder uitdrukkelijke dekkingsbevestiging door de verzekeraar bestaat er voor het aangemelde werk geen dekking.		

- gereed is, blijft de dekking van de opgeleverde en/of gereed zijnde delen volledig van kracht tot de datum waarop het laatste deel wordt opgeleverd en/of gereed is, waarna in aansluiting daarop voor het gehele werk de onderhoudstermijn van 12 maanden ingaat, ongeacht hetgeen hierover in het bestek is bepaald.
- 19.2.4 Indien zulks in het bestek is bepaald blijft deze verzekering doorlopen tot 60 dagen na oplevering. De eventuele onderhoudstermijn schuift in dat geval overeenkomstig op.
- 19.2.5 Indien een gedeelte van een werk reeds voor de aanvang van de onderhoudstermijn in gebruik wordt genomen, blijft de dekking volledig van kracht.
- 19.3 Aanvang en einde van dekking tijdens de onderhoudstermijn
- 19.3.1 De onderhoudstermijn vangt aan direct na het einde van de bouw-/montagetermijn volgens artikel 19.2.
- 19.3.2 De onderhoudstermijn eindigt na verloop van 12 maanden, ongeacht hetgeen hierover in het bestek en/of aannemingsovereenkomst is bepaald.
- 19.3.3 Indien voor een werk een onderhoudstermijn is overeengekomen, is gedurende de onderhoudstermijn uitsluitend schade gedekt welke:
- 19.3.3.1 veroorzaakt wordt door de verzekerden tijdens de werkzaamheden uitgevoerd uit hoofde van onderhoudsverplichtingen in het bestek;
- 19.3.3.2 zich openbaart gedurende de onderhoudstermijn, doch het gevolg is van een oorzaak, liggende vóór aanvang van deze termijn.
- 19.3.4 Echter is overeengekomen dat niettegenstaande enige oplevering, de verzekering volledig van kracht blijft voor het werk en de activiteiten die nog gedurende de onderhoudstermijn moeten worden uitgevoerd
- 19.4 Onderhanden zijnde werken bij beëindiging
Op nadrukkelijk verzoek van de verzekeringnemer, gedaan voor de einddatum van deze verzekering, bij opzegging volgens artikelen 2.1 en 2.2.3, blijft deze verzekering voor reeds aangevangen verzekerde werken volledig van kracht voor die werken waarvan de werkzaamheden zijn aangevangen voor de einddatum van de verzekering en welke op genoemde einddatum niet zijn opgeleverd of waarvan de onderhoudstermijn nog niet is geëindigd. De hierop van toepassing zijnde premie en voorwaarden zullen gelijk zijn aan de door verzekeraar voor het volgend jaar voorgestelde premie en voorwaarden.
- 19.4.1 De verzekeringnemer is verplicht zich hierbij – op straffe van verlies van dekking – binnen 30 dagen na beëindiging van de verzekeringsovereenkomst, opgave te doen van de nog onderhanden zijnde werken, met per werk vermelding van:
- 19.4.1.1 een omschrijving van het werk met de locatie;
- 19.4.1.2 de nog te verwerken bedragen;
- 19.4.1.3 de vermoedelijke opleverdatum; en
- 19.4.1.4 de bouw-/montagetermijn.

20 Premier risqué bepaling

Alle verzekerde bedragen worden in geval van schade aan en/of verlies of vernietiging maximaal vergoed tot het op het polisblad genoemde premier risqué bedrag, ongeacht de werkelijke waarde van het verzekerde werk. Indien een eigen risico van toepassing is wordt

het schadebedrag dat na aftrek van het toepasselijk eigen risico resteert vergoed tot maximaal het op het polisblad genoemde premier risqué bedrag.

21 Eigen risico

- 21.1 De verzekering geschiedt als excedent van het eigen risico genoemd op het polisblad.
- 21.2 Het eigen risico geldt per werk en per gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen, dan wel per aanspraak of reeks van aanspraken voortvloeiend uit één en dezelfde oorzaak.
- 21.3 De eigen risico bedragen per verzekerde Rubrieken 1A, 1B of 1C zijn niet cumulatief, doch wanneer een vergoeding van materiële schade, verlies of vernietiging wordt toegekend op basis van meer dan één Rubriek, geldt het hoogste van toepassing zijnde eigen risico.
- 21.4 Indien twee of meer werken of delen daarvan zich op dezelfde locatie bevinden en materiële schade, verlies of vernietiging oplopen door een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen voortkomend uit een en dezelfde oorzaak, is slechts eenmaal het eigen risico van toepassing.
- 21.5 Indien zich bij meer dan drie werken materiële schade, verlies of vernietiging voordoet door een en dezelfde gebeurtenis veroorzaakt door storm, overstroming, aardverschuiving, aardbeving, zeebeving of vulkaanuitbarsting geldt een maximum van drie eigen risico's. In het kader van de toepassing van het onderhavige artikel 21.5 geldt het volgende:
- 21.5.1 Onder "dezelfde gebeurtenis" wordt verstaan een storm, overstroming, aardverschuiving, aardbeving, zeebeving of vulkaanuitbarsting waarvan de duur beperkt is tot 72 opeenvolgende uren. Materiële schade, verlies en/of vernietiging die buiten deze periode plaatsvindt wordt niet gerekend tot "dezelfde gebeurtenis".
De verzekeringnemer kan de datum en tijd waarop die periode aanvangt zelf vaststellen, mits geen twee perioden elkaar overlappen en geen periode eerder aanvangt dan de datum en de tijd van het eerste afzonderlijke verlies voor de verzekeringnemer.
- 21.5.2 Onder "storm" wordt verstaan wind met een kracht van ten minste 8 op de schaal van Beaufort (windsnelheid van ten minste 17,2 meter per seconde), te bepalen door het KNMI (Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut) voor het gebied (c.q. de gebieden) waarbinnen de schade, het verlies en/of de vernietiging heeft plaatsgevonden.

22 Voorkomen van schade

De verzekerden zullen voor eigen rekening de naar aard en omvang van de werkzaamheden gebruikelijke voorzorgsmaatregelen nemen en de maatregelen nemen die volgens wettelijke bepalingen en/of voorschriften van overheidswege zijn voorgeschreven, alsook de voorschriften na te leven die de verzekeraar bij het aangaan van deze verzekering uitdrukkelijk heeft verlangd ten aanzien van de uitvoering van de vooraf gezamenlijk te bepalen werkzaamheden. Indien de verzekeringnemer en/of verzekerden deze maatregelen niet nemen, kan verzekeraar de

uitkering verminderen met de schade die zij daardoor lijden, maar alleen indien de verzekeraar daardoor aantoonbaar in zijn belang is geschaad.
Recht op volledige schadevergoeding blijft echter bestaan indien verzekeringnemer en/of verzekerden bewijzen dat door het niet nemen van deze maatregelen de schade niet is ontstaan of verergerd.

23 Aanvullende uitsluitingen

23.1 Opzet

In aanvulling op artikel 11.1 is verder overeengekomen dat indien één of meer van de verzekerden schade lijden doordat het werk waarvoor die partijen verantwoordelijk zijn beschadigd of vernietigd respectievelijk verloren gaat of dat er schade aan verzekerde objecten wordt toegebracht als omschreven in Rubriek 1B en 1C door opzet van één of meer van de verzekerden, verzekeraar daarmee niet van zijn verplichting tot vergoeding van de schade ontheven zal zijn.

In afwijking van artikel 7:962 lid 3 tweede zin BW heeft verzekeraar alleen in dat geval wel het recht de schade op de aansprakelijke partijen te verhalen.

24 Primaire dekking en samenloop

24.1 Primaire dekking

24.1.1 Deze verzekering verleent een primaire dekking, tenzij op het polisblad of in de verzekeringsvoorwaarden uitdrukkelijk anders is overeengekomen.

24.1.2 In geval van schade zal de verzekeraar deze vergoeden, ongeacht of deze schade geheel of gedeeltelijk ook verhaalbaar zou zijn onder enige andere verzekering. Verzekeraar doet afstand van alle rechten van verhaal op een dergelijke andere verzekering.

24.1.3 De regeling conform artikel 24.1.1 geldt niet in de volgende gevallen:

24.1.3.1 Ten aanzien van Rubriek 1C - Eigendommen van opdrachtgevers en gebruikers;

24.1.3.2 Ten aanzien van de transportverzekering als genoemd in artikel 27.4.

24.1.3.3 In deze gevallen geldt artikel 24.2.

24.2 Samenloop

24.2.1 Voor zover nodig in afwijking van artikel 7:961 BW zijn schaden die onder enige andere bestaande verzekering gedekt zijn, indien deze verzekering niet zou hebben bestaan, uitdrukkelijk van deze verzekering uitgesloten.

Verzekeraar zal in zodanig geval slechts aansprakelijk zijn, indien en voor zover de schade niet onder zulk een andere verzekering wordt vergoed.

24.2.2 Ingeval een schade niet wordt vergoed onder een andere bestaande verzekering of verzekeringen, omdat in die andere verzekering is bepaald dat de onderhavige verzekering dient voor te gaan, zal verzekeraar zich hieraan onderwerpen en de schade binnen het raam van de onderhavige verzekering vergoeden.

24.2.3 Ingeval van schade gedekt onder de verzekeringsvoorwaarden van deze verzekering, welke schade ook verhaalbaar is onder een eventuele andere verzekering, zal verzekeraar van deze

verzekering - indien dit uitdrukkelijk door de verzekerde wordt verzocht - aan de verzekerde voorschieten als renteloze lening een som gelijk aan het bedrag dat verzekeraar zou hebben moeten betalen indien deze andere verzekering niet zou hebben bestaan. Het terugbetalen van deze lening zal afhangen van en slechts geschieden tot een bedrag dat eventueel verhaald wordt op verzekeraar(s) van deze andere verzekering. De verzekerde zal alle mogelijke stappen nemen om verzekeraar(s) van deze andere verzekering hun aansprakelijkheid te laten aanvaarden.

RUBRIEK 1A: HET WERK

25 Omschrijving van de dekking

25.1 Deze verzekering is van kracht gedurende het verblijf, in aanbouw en/of gereed alsmede tijdens de bouw, oprichting, installatie en/of in alle andere omstandigheden, inclusief reparatie, renovatie, verbouwing op of nabij het bouwterrein, onverschillig waar binnen Europa.

Inclusief transport binnen Europa, opslag en/of behandeling op of buiten de bouwterreinen, met uitsluiting van verblijf op terreinen van leveranciers, echter uitsluitend voor zover dit risico niet op een polis elders is verzekerd. Voor deze elders lopende polis is artikel 24.1 niet van toepassing. Schade en/of verlies in verband met zee-transport is gedekt indien uitgevoerd middels roll-on/roll-off schepen en/of ferryvervoer. Voorts inclusief beproevingen, testen enz. onverschillig hoe vaak en hoe lang deze worden gehouden, maar met betrekking tot proefbedrijven is de periode gelimiteerd tot de periode genoemd in het betreffende bestek.

25.2 Deze verzekering dekt met renunciatie aan artikel 7:951 BW en andere wetsartikelen welke met de voorwaarden van deze verzekering in strijd mochten zijn, voor zover geen dwingend recht, alle materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van de verzekerde objecten, onverschillig hoe ook ontstaan, zulks tot het op het polisblad genoemde verzekerde bedrag als premier risque per werk per gebeurtenis, of reeks van gebeurtenissen voortvloeiende uit een en dezelfde oorzaak.

25.3. Indien en voor zover niet reeds onder deze verzekering is gedekt, dekt deze verzekering:

25.3.1 Rook/roetschade en schade veroorzaakt door het gebruik van brandbestrijdingsmiddelen bij het bestrijden van brand in of aan het werk.

25.3.2 Materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van de verzekerde objecten door het zich daarop bevinden van vreemde stoffen.

25.3.3 Kosten die noodzakelijkerwijs gemaakt moeten worden voor het in onbeschadigde staat achterblijven van de onder artikel 1.12.4 genoemde hulpwerken in het werk, mits één van de verzekerden dit besluit op advies van een onafhankelijke riskcontroller of van overheidswege hiertoe gedwongen en/of verplicht wordt. Het door verzekeraar uit te keren bedrag hiervoor is maximaal € 150.000,00 per verzekeringsjaar.

- 26 Schadevergoeding**
- 26.1 De verzekeraar vergoed in geval van een gedekte schade:
- 26.1.1 de reparatie – en/of vervangingskosten op basis van herstel in nieuwe staat;
- 26.1.2 indien de reparatie en/of vervanging niet plaatsvindt, zal de schadevergoeding geschieden naar redelijkheid en billijkheid, met als maximum de reparatie en/of vervangingskosten op basis van herstel in nieuwe staat.
- 26.2 Voor zover niet in de reparatie en/of vervangingskosten begrepen, dekt deze verzekering tevens de opslagen voor algemene kosten op basis van de percentages als opgenomen in de oorspronkelijke begroting van het werk, echter met een minimum van 7%.
- 27 Aanvullende dekkingen**
- 27.1 Kosten
- 27.1.1 In geval van een onder artikel 25 gedekte schade zijn voor zover niet reeds begrepen in de reparatiekosten of andere wijze van schadevergoeding, medeverzekerd:
- 27.1.1.1 De kosten van slopen en/of demonteren en/of ontmantelen en/of verwijderen resp. van weer aanbrengen en/of opnieuw monteren en/of plaatsen van enig onderdeel van de verzekerde objecten, voor zover deze kosten noodzakelijkerwijze gemaakt moeten worden in verband met een verzekerd gevaar;
- 27.1.1.2 De objectief vastgestelde honoraria van architecten, inspecteurs en technisch adviseurs, alsmede de kosten van toezicht die redelijkerwijs gemaakt moeten worden; voor het vervangen, weder opbouwen respectievelijk in de vroegere toestand terugbrengen van het werk;
- 27.1.1.3 De kosten van de in verband met vorengenoemde vervanging, wederopbouw of herstel nieuw te maken tekeningen en bestekken, alsmede de kosten van aanbesteding;
- 27.1.1.4 De kosten van wegruimen van materialen en/of puin alsmede van het noodzakelijk slopen en/of verwijderen van enig deel van de beschadigde verzekerde objecten;
- 27.1.1.5 Expresbestelling en overwerkklonen in verband met de reparatie of vervanging;
- 27.1.1.6 De redelijke kosten die noodzakelijk gemaakt worden bij het lokaliseren en/of traceren van de schade, het verlies of de vernietiging, daaronder begrepen de redelijke kosten van het slopen en/of afbreken en/of ontmantelen en/of verwijderen en/of herinstalleren en/of wederopbouwen en/of hermonteren van andere verzekerde objecten, als gedefinieerd in artikel 1.12.1 tot en met 1.12.5, noodzakelijk gemaakt bij het lokaliseren en/of traceren van de schade, het verlies of de vernietiging;
- 27.1.1.7 De herstel/vervangingskosten om te voldoen aan formele overheidsnormen, die zijn gewijzigd na verlening van de formele bouwvergunning, indien en voor zover de autoriteit die deze overheidsnormen heeft gewijzigd niet zelf opdrachtgever is van het verzekerde werk.
- 27.1.1.8 Voor de dekking van de artikelen 27.1.1.1 tot en met 27.1.1.7 genoemde onderdelen tezamen geldt:
- 27.1.1.8.1 Een maximum van 25% van de aanneemsom van het betreffende werk, tot ten hoogste € 2.500.000,00 als premier risque per werk, per gebeurtenis, of reeks van gebeurtenissen voortvloeiende uit dezelfde oorzaak, en
- 27.1.1.8.2 Een minimum van € 1.000.000,00, echter indien de aanneemsom lager is dan € 1.000.000,00 geldt een bedrag gelijk aan de aanneemsom van het betreffende werk als premier risque per werk, per gebeurtenis, of reeks van gebeurtenissen voortvloeiende uit dezelfde oorzaak.
- 27.1.1.8.3 De in dit artikel overeengekomen dekking geldt als een afzonderlijke verzekering, waarop de overige bepalingen van deze verzekering volledig van kracht zijn, voor zover zij niet in strijd zijn met hetgeen in artikel 27.1.1 is overeengekomen.
- 27.2 Onverkochte woningen en/of appartementen
Indien medeverzekering van onverkochte woningen en/of appartementen wordt gewenst dan dient daarvan vooraf aan de verzekeraar opgave te worden gedaan. Er wordt na aanmelding onder Rubriek 1A dekking geboden voor materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van onverkochte, leegstaande doch reeds opgeleverde woningen en/of appartementen op basis van de Nederlandse Beurs Brandpolis inclusief stormschade. De dekking geldt voor een termijn van 6 maanden na oplevering. Verzekerde heeft de verplichting redelijke voorzorgsmaatregelen te nemen ter voorkoming van schade.
- 27.3 BTW
Ingeval de verzekeringnemer verplicht is B.T.W. te berekenen inzake een onder deze verzekering gedekte gebeurtenis en hij deze kosten niet kan terugvorderen, zal verzekeraar ook de B.T.W. vergoeden. De verzekeringnemer dient hiervan vooraf melding te maken. Indien deze melding niet is gedaan, zal de schadevergoeding onder deze verzekering worden verminderd met de premie die betaald had moeten worden over het B.T.W.-bedrag van de volledige aanneemsom van het werk. Dit artikel leidt nimmer tot een verhoging van de verzekerde som onder Rubriek 1A Het Werk.
- 27.4 Schade na aankomst bouwterrein
Alle schade aan en/of verlies van de verzekerde objecten, zich openbarend na aankomst op het werk, zal worden beschouwd als schade die onder deze verzekering is gedekt (mits overigens vallend onder de dekkingsomschrijving), tenzij verzekeraar kan bewijzen dat de schade en/of het verlies plaatsvond tijdens een elders verzekerd transport naar het werk, in welk geval verzekeraar de schade als renteloze lening zal voorschieten en zal trachten te verhalen op verzekeraar(s) van de elders lopende verzekering. Voor deze elders lopende verzekering is artikel 24.1 niet van toepassing.
- 27.5 Zoekkosten
Ingeval verzekeringnemer redelijke gronden heeft om aan te nemen dat een uit het werk voortvloeiende of daarmee verband houdende schade aan het verzekerde werk is ontstaan, dekt deze verzekering tevens de redelijke kosten en uitgaven van het lokaliseren/opsporen van een dergelijke schade en/of verlies, ook als er geen sprake blijkt te zijn van een onder deze verzekering gedekte schade. Deze dekking

- wordt verleend onder voorwaarde dat verzekeraar vooraf toestemming heeft verleend voor het lokaliseren/opsporen van een dergelijke schade en/of verlies of als de kosten worden gemaakt op advies van een door verzekeraar ingeschakelde deskundige. Deze dekking is gelimiteerd tot € 25.000,00 per gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen voorkomend uit één en dezelfde oorzaak en € 50.000,00 in totaal voor alle schade, verlies of vernietiging op enig werk. Deze dekking leidt nimmer tot een verhoging van het verzekerde bedrag van Rubriek 1A.
- De vergoeding van de kosten en uitgaven vindt tegelijk plaats met de schadevergoeding zelf.
- 27.6 Splitsing verzekerd bedrag Rubriek 1A
- 27.6.1 De verzekeringnemer heeft het recht een splitsing van het verzekerd bedrag Rubriek 1A Het Werk toe te passen, zonder nadere aanmelding onder het onderhavige verzekeringscontract, indien het werk voldoet aan de volgende criteria:
- 27.6.1.1 de geschatte eindwaarde van het werk het op het polisblad onder Rubriek 1A vermelde verzekerde bedrag te boven gaat, doch niet hoger is dan tweemaal dit bedrag en
- 27.6.1.2 de blokken van gebouwen fysiek van elkaar gescheiden zijn met een onderlinge afstand van tenminste 15 meter.
- 27.6.2 Indien de verzekeringnemer een splitsing van het verzekerd bedrag Rubriek 1A Het Werk toepast, is het op het polisblad onder Rubriek 1A vermelde verzekerde bedrag premier risque, respectievelijk de maximale bouwperiode van 24 maanden, van toepassing op ieder gesplitst deel van het werk waarbij ieder deel als een separaat werk is te beschouwen.
- 27.6.3 Werken die niet voldoen aan de bovenstaande criteria en waarvan de geschatte eindwaarde het op het polisblad onder Rubriek 1A vermelde verzekerde bedrag overschrijdt, zijn eveneens automatisch gedekt, echter tot het op het polisblad onder Rubriek 1A vermelde verzekerde bedrag premier risque per werk per gebeurtenis.
- 27.6.4 Ondanks de automatische dekking tot het op het polisblad onder Rubriek 1A vermelde verzekerde bedrag premier risque, blijft de verplichting bestaan om deze werken aan te melden onder het onderhavige verzekeringscontract waarna premie en voorwaarden worden vastgesteld.
- 27.7 Maatvoering
- 27.7.1 Verzekeraar dekt de aantoonbare en noodzakelijke kosten van vervanging en/of reparatie en/of herstel van de verzekerde objecten als gevolg van een door verzekeringnemer gemaakte fout in het uitzetten, positioneren of met elkaar in lijn brengen van de permanente werken of enig deel daarvan die in strijd zijn met het definitief ontwerp en/of bestek. Deze dekking is van toepassing op werken die op of na de ingangsdatum van deze verzekering zijn aangevangen.
- 27.7.2 Alle schades die toe te schrijven zijn aan dezelfde handeling, fout, omissie of vergissing of reeks van handelingen, fouten, omissies of vergissingen die volgen op of die toe te rekenen zijn aan één en dezelfde oorzaak of bron of die voortvloeien uit dezelfde omstandigheden worden als één schade beschouwd.
- 27.7.3 Verzekerd zijn alle schades die zich openbaren en schriftelijk zijn aangemeld tijdens de looptijd van deze verzekering.
- 27.7.4 Deze verzekering vergoedt aan de verzekeringnemer boven het eigen risico tot een maximum van:
- 27.7.4.1 € 250.000,00 premier risque per schade per werk, en
- 27.7.4.2 € 500.000,00 in totaal voor alle schades voor alle werken in enig verzekeringsjaar.
- 27.7.5 Van deze verzekering zijn uitgesloten:
- 27.7.5.1 gevolgschade van welke aard dan ook en hoe ook omschreven, daaronder begrepen boetes, dwangsommen, winstdervingen, kosten en uitgaven verband houdend met een volledige of gedeeltelijke stilstand van het werk, evenals een vertraging in de uitvoering van en onderhandelingen betreffende contracten en verlies van contracten;
- 27.7.5.2 gebreken voortvloeiend uit of veroorzaakt door bewuste en opzettelijke afwijking van de overeengekomen methode en procedures van uitvoering van het werk;
- 27.7.5.3 gebreken en/of tekortkomingen in materialen en/of ontwerp.
- 28 Aanvullende uitsluitingen**
- 28.1 Gedeeltelijke stilstand
Uitgesloten van de dekking is gedeeltelijke stilstand van het werk, tenzij deze stilstand rechtstreeks veroorzaakt is door een onder deze verzekering gedekte materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van enig verzekerd object of onderdeel hiervan.
- 28.2 Verdwijning of vermissing
Uitgesloten van de dekking is verlies van enig verzekerd object of onderdeel hiervan door verdwijning of vermissing, welke eerst door middel van een normale inventarisatie wordt geconstateerd.
- 28.3 Verbeteringen en/of veranderingen
Uitgesloten van de dekking zijn kosten en/of uitgaven in verband met verbeteringen en/of veranderingen in het ontwerp, gebruik en/of toepassing van verbeterde materialen, verbeterde en/of veranderde werkwijze, constructie e.d.;
- 28.3.1 Niettegenstaande artikel 28.3 is overeengekomen dat met betrekking tot schade en/of verlies of vernietiging, welke binnen het raam van de verzekeringsvoorwaarden is gedekt onder Rubriek 1A - Het Werk van de verzekering, verzekeraar aan de verzekerde zal vergoeden, de kosten en uitgaven in verband met verbeteringen en/of aanpassingen van het ontwerp, het gebruik en/of de toepassing van verbeterde materialen, aanpassing van de werkwijze, constructie en dergelijke, uitsluitend en alleen indien deze kosten geen deel uitmaken van enige vorm van compensatie van of door enig andere partij. Deze dekking is uitsluitend van kracht onder de voorwaarde(n) dat de verzekeringnemer kan aantonen dat:
- 28.3.1.1 Alle onderzoeken, maatregelen en voorzorgsmaatregelen door verzekerde zijn uitgevoerd en/of genomen die in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs zouden moeten worden uitgevoerd en/of genomen om er zeker van te zijn dat de/het gekozen ontwerp, materialen, werkwijze, constructie en dergelijke, overeenkomstig de relevante voorschriften

- en/of procedures zijn en/of overeenkomstig de in de bouwen aanverwante sectoren geldende normen van goed vakmanschap zijn.
- 28.3.1.2 De verbeteringen en/of aanpassingen noodzakelijk waren voor de vervanging en/of reparatie en/of restauratie van de schade en/of het verlies en/of de vernietiging ter voorkoming van een herhaling van die schade en/of dat verlies en/of die vernietiging.
- 28.3.1.3 Het/de gekozen originele ontwerp, materialen, procedures, werkwijze, constructie en dergelijke op het moment van de keuze niet in een experimentele fase en/of proefstadium verkeerden of waarvoor op dat moment geen standards of criteria bestonden.
- 28.3.2 Verzekeraar zal nimmer meer vergoeden dan € 25.000,00 per werk per gebeurtenis, of reeks van gebeurtenissen voortvloeiende uit dezelfde oorzaak. Deze kosten en uitgaven zullen worden vergoed op het tijdstip waarop de schade zelf wordt vergoed, met inhouding van het van toepassing zijnde eigen risico.
- 28.4 Bedrijfsschade
Uitgesloten van de dekking zijn bedrijfsschaden van onverschillig welke aard en hoe ook omschreven, alsmede vertraging in de uitvoering van en onderhandeling over contracten en verlies van contracten.
- 28.5 Aannemersmaterieel en Eigendommen bouwdirectie/ personeel
Uitgesloten van de dekking is de bij de bouw te gebruiken, in gebruik zijnde en/of gebruikte machines, werktuigen en gereedschappen, alsmede keten, loods en andere tijdelijke onderkomens zomede de inventaris hiervan, eigendommen van de bouwdirectie en van personen in dienst van de verzekerden, alsmede geld en geldswaardige papieren.

RUBRIEK 1B: AANNEMERSMATERIEEL EN EIGENDOMMEN BOUWDIRECTIE/PERSONEEL

- 29 Omschrijving van de dekking**
- 29.1 Deze verzekering dekt alle materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van aannemersmaterieel en eigendommen bouwdirectie/personeel. De artikelen 25.1, 25.2, 27.1.1.4, 28.1, 28.2, 28.3 en 28.4 zijn op deze Rubriek analoog van toepassing. Het verzekerd bedrag genoemd op het polisblad geldt als premier risque per locatie per gebeurtenis, of reeks van gebeurtenissen voortvloeiende uit een en dezelfde oorzaak.
- 29.2 Voorwaarde is dat het aannemersmaterieel eigendom is van of gehuurd door de verzekeringnemer en/of opdrachtgever, onderaannemer, bouwdirectie, architect en adviseur of waarvoor de hiervoor genoemde verzekerden anderszins aansprakelijk zijn of waarvoor de hiervoor genoemde verzekerden een verzekeringsverplichting op zich hebben genomen.
- 29.3 Voorwaarde voor de eigendommen bouwdirectie/ personeel is dat de verzekerden hiervoor krachtens het bestek of anderszins aansprakelijk zijn.
- 30 Schadevergoeding**
- 30.1 Verzekeraar zal de schade op basis van de dagwaarde

- afwikkelen. Indien echter de verzekerde in staat is de originele aanschafnota('s) te overleggen, zal de schadevergoeding worden gebaseerd op:
- 30.1.1 objecten tot 1 jaar oud, minimaal 75% van de oorspronkelijke aanschafwaarde;
- 30.1.2 objecten tussen de 1 en 2 jaar oud, minimaal 60% van de oorspronkelijke aanschafwaarde;
- 30.1.3 objecten tussen de 2 en 3 jaar oud, minimaal 35% van de oorspronkelijke aanschafwaarde;
- 30.1.4 objecten ouder dan 3 jaar, geen minimum.
- 30.2 Ingeval van huur vergoed verzekeraar de kosten die de verzekerde jegens de verhuurder wettelijk of contractueel verschuldigd is.

31 Aanvullende uitsluitingen

- 31.1 Verdwijnen of vermissing
Uitgesloten van de dekking is verlies van enig verzekerd object of onderdeel hiervan door verdwijning of vermissing, welke eerst door middel van een normale inventarisatie wordt geconstateerd.
- 31.2 Varend en drijven materieel
Uitgesloten van de dekking is varend en drijvend materieel.
- 31.3 Mechanisch voortbewogen transportmiddelen, werktuigen, voer – of rijtuigen
Uitgesloten van de dekking zijn mechanisch voortbewogen transportmiddelen, werktuigen, voer- of rijtuigen. Gedekt zijn echter, onder voorbehoud van de voorwaarde van artikel 24.2, machines en/of werktuigen die mechanisch worden voortbewogen met behulp van lichte elektrische motoren. Deze motoren mogen de 24 volt, bestaande uit vier 6 Volt 200Ah accu's, en een topsnelheid van 4 km/u niet overschrijden.
- 31.4 Geld of geldswaardige papieren
Uitgesloten van de dekking zijn geld of geldswaardige papieren.

RUBRIEK 1C: EIGENDOMMEN VAN OPDRACHTGEVER EN GEBRUIKERS

- 32 Omschrijving van de dekking**
- 32.1 Deze verzekering dekt:
- 32.1.1 Materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van eigendommen van opdrachtgever en gebruikers.
- 32.1.2 Materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van eigendommen van opdrachtgever en gebruikers veroorzaakt door het zich daarop bevinden van vreemde stoffen.
- 32.2 Voor artikel 32.1.1 en 32.1.2 geldt dat de materiële schade, verlies of vernietiging het gevolg moet zijn van, dan wel verband moet houden met de uitvoering van werken als in Rubriek 1A omschreven.
- 32.3 De dekking geschiedt tot het op het polisblad genoemde verzekerde bedrag als premier risque per werk per gebeurtenis, of reeks van gebeurtenissen voortvloeiende uit een en dezelfde oorzaak.
- 33 Primaire dekking**
- 33.1 Artikel 24.1 van de verzekeringsvoorwaarden zal niet van toepassing zijn indien de verzekeringnemer voor het ontstaan van de schade, het verlies of de

- vernietiging een schriftelijke afspraak heeft gemaakt met de opdrachtgever, waar door de verzekeringnemer de verplichting heeft primaire dekking te verzorgen. In deze gevallen zal verzekeraar:
- 33.1.1 primaire dekking bieden aan elke partij die aan deze verplichting rechten kan ontnemen, en
- 33.1.2 in geval van schade zal de verzekeraar deze vergoeden, ongeacht of deze schade geheel of gedeeltelijk ook verhaalbaar zou zijn onder enige andere verzekering. Verzekeraar doet afstand van alle rechten van verhaal op een dergelijke andere verzekering.

34 Schadevergoeding

- 34.1 De verzekeraar vergoed in geval van een gedekte schade:
- 34.1.1 de reparatiekosten, met dien verstande dat voor zaken, die aan slijtage onderhevig zijn, voor normale slijtage een redelijke aftrek nieuw voor oud zal worden toegepast.
Niet vergoed worden de extra kosten voor het gebruik van zaken van een andere soort of kwaliteit dan de beschadigde;
- 34.1.2 indien reparatie niet mogelijk is of de reparatiekosten c.q. de vervangingskosten meer bedragen dan het verschil tussen de waarde van het betrokken object onmiddellijk voor en onmiddellijk na de gebeurtenis, uitsluitend het verschil tussen deze waarden.

35 Aanvullende uitsluitingen

- 35.1 Schade noodzakelijkerwijze toegebracht
Uitgesloten van de dekking is schade die noodzakelijkerwijze moet worden toegebracht ten behoeve van het werk, resp. onafwendbaar uit de werkzaamheden moest voortvloeien;
- 35.2 Werktuigen, machinerieën, gereedschappen en verdere uitrusting
Uitgesloten van de dekking is schade die toegebracht is aan (al dan niet daadwerkelijk) bij de bouw in gebruik zijnde werktuigen, machinerieën, gereedschappen en verdere uitrusting.

Bijzondere voorwaarden

RUBRIEK 2: AANSPRAKELIJKHEID

36 Aanvullende begripsomschrijvingen

- 36.1 Verzekerden
- 36.1.1 De verzekeringnemer
- 36.1.2 Alle in Nederland bestaande of op te richten rechtspersonen en/of vennootschappen, maatschappen dan wel soortgelijke lichamen naar Nederlands recht vanaf het moment dat verzekeringnemer (in)direct de zeggenschap heeft.
- 36.1.3 De vennoten, commissarissen en bestuurders van de verzekerden als genoemd in de artikelen 36.1.1 en 36.1.2, handelend als zodanig.
- 36.1.4 De personeelsverenigingen, pensioenfondsen en andere fondsen, instellingen en stichtingen opgericht in het kader van de arbeidsverhoudingen tussen de verzekerden als genoemd in de artikelen 36.1.1

- en 36.1.2 en hun ondergeschikten alsmede de bestuursleden daarvan, handelend als zodanig.
- 36.1.5 De ondergeschikten, stagiaires, vrijwilligers, familieleden en huisgenoten van de verzekerden als genoemd in de artikelen 36.1.1 tot en met 36.1.4, alsmede andere niet zelfstandig een bedrijf uitoefenende personen voor zover zij werkzaamheden verrichten binnen het raam van de verzekerde hoedanigheid.
- 36.2 Schade
- 36.2.1 Personenschade
Letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood ten gevolge hebbend, met inbegrip van de op geld waardeerbare gevolgen hiervan.
- 36.2.2 Zaakschade
- 36.2.2.1 Beschadiging, vernietiging of verlies van zaken van derden met inbegrip van de op geld waardeerbare gevolgen hiervan.
- 36.2.2.2 Als zaakschade wordt tevens beschouwd het verontreinigd of vuil worden van zaken of het zich daarop of daarin bevinden van vreemde stoffen.
- 36.2.3 Vermogensschade
Schade anders dan personenschade en/of zaakschade.
- 36.3 Handelen of nalaten
Een gedraging van verzekerde waaruit een aanspraak voortvloeit. Met een gedraging van verzekerde wordt gelijkgesteld een schadeval dat uitsluitend vanwege een aan verzekerde toebehorende hoedanigheid krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening van verzekerde komt.
- 36.4 Milieuaantasting
De uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voor zover die een prikkelende of besmetting of bederf veroorzakende of een verontreinigende werking heeft in of op de bodem, de lucht, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang).

37 Extra vergoedingen

- 37.1 Verzekeraar vergoed zo nodig boven het verzekerd bedrag per gebeurtenis dan wel aanspraak respectievelijk per verzekeringsjaar de hierna genoemde kosten:
- 37.1.1 De bereddingskosten.
- 37.1.2 De kosten van verweer, waaronder wordt verstaan alle door of met toestemming van verzekeraar gemaakte kosten van verweer en rechtsbijstand, ook al gaat het om ongegronde aanspraken of om een strafvervolgning. Alsmede de proceskosten tot betaling waarvan een verzekerde mocht worden veroordeeld.
- 37.1.3 De wettelijke rente over het door de verzekering gedekte deel van de hoofdsom.
- 37.1.4 Zekerheidsstelling.
Indien in geval van schade, waarvoor verzekerde aansprakelijk is gesteld - en deze verzekering dekking biedt - op last van de bevoegde overheid respectievelijk rechter een cautie moet worden gesteld of beslag wordt gelegd op zaken van verzekerde wegens aanspraken van derden, zal verzekeraar die cautie, dan wel een voorwaardelijke financiële

	zekerheid ter opheffing of verminderen van de beslaglegging, stellen en de daaraan verbonden kosten ervan voor hun rekening nemen tot een bedrag van maximaal € 500.000,00 per gebeurtenis dan wel aanspraak, als onderdeel van het op het polisblad vermelde verzekerde bedrag.				toebehorende vaartuigen, al dan niet gehuurd of gecharterd, zolang deze ter lading, lossing of voor de uitvoering van laad- of loswerkzaamheden aanwezig zijn bij of op de terreinen van een verzekerde, dan wel op een locatie waar verzekerde werkzaamheden verricht.
37.1.5	Het eigen risico is niet van toepassing op deze extra vergoedingen. Deze extra vergoedingen tezamen zijn gemaximeerd tot ten hoogste een bedrag gelijk aan het verzekerd bedrag voor de betreffende gebeurtenis dan wel aanspraak.		38.1.6	Schade door een gemonteerd of geplaatst onderdeel	De aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door een gemonteerd of geplaatst onderdeel aan of in de zaak die verzekerde aan de eigenaar of bezitter heeft teruggeleverd nadat hij het betreffende onderdeel daaraan heeft gemonteerd of daarin heeft geplaatst, met uitzondering van de schade aan het onderdeel zelf.
38	Aanvullende uitsluitingen				
38.1	Opzicht				
	Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van zaakschade aan zaken veroorzaakt gedurende de tijd dat verzekerde of iemand namens hem deze zaken daadwerkelijk vervoert, bewerkt, behandelt, bewoont, huurt, leent, gebruikt, bewaart of om welke reden dan ook onder zich heeft. Deze uitsluiting geldt eveneens voor de uit de zaakschade voortvloeiende schade. Deze uitsluiting geldt niet met betrekking tot:		38.1.7	Passagiers	Passagiers van motorrijtuigen en (lucht)vaartuigen worden niet geacht het voer- en/of (lucht)vaartuig waarvan zij gebruik maken onder opzicht te hebben.
38.1.1	Werkzaamheden bij derden		38.1.8	Vermogensschade kabels en/of leidingen	De aansprakelijkheid voor vermogensschade, welke direct of indirect voortvloeit uit een krachtens artikel 38.1 niet gedekte materiële schade aan ondergrondse kabels en/of leidingen, is expliciet verzekerd. Deze dekking is beperkt tot maximaal € 500.000,00 per gebeurtenis dan wel aanspraak, als onderdeel van het op het polisblad vermelde verzekerde bedrag. Benadrukt wordt dat de materiële beschadiging van de kabels en/of leidingen zelf uitgesloten blijft.
	De aansprakelijkheid voor zaakschade aan zaken van derden ontstaan tijdens de werkzaamheden bij die derden, voor zover het zaken betreft die geen onderwerp zijn van de uit te voeren overeenkomst en/of waaraan op het moment van de schadeveroorzaking geen werkzaamheden werden verricht.		38.1.9	Schade aan gebouwen, terreinen en/of kaden	Met inachtneming van het bepaalde in artikel 4 is de genoemde uitsluiting in artikelen 38.1 en
38.1.1.1	alle direct of indirect voortvloeiende vermogensschade die voortkomt uit een schade aan het (onder)deel van een zaak dat op het moment van schadeveroorzaking wél daadwerkelijk in bewerking was, is expliciet gedekt. Deze dekking is beperkt tot maximaal € 500.000,00 per gebeurtenis danwel aanspraak.		38.1.1.	niet van toepassing op schade aan tijdelijk in gebruik zijnde of in verband met de uitvoering van werkzaamheden onder zich hebbende gebouwen, terreinen en/of kaden.	
38.1.2	Zaakschade aan zaken van ondergeschikten		38.1.9.1	de in artikel 38.1.9 genoemde dekkingsuitbreiding is echter niet van toepassing indien aanspraken tot vergoeding ingesteld worden voor schade aan deze gebouwen, terreinen en/of kaden:	
	De aansprakelijkheid voor zaakschade aan zaken van ondergeschikten waarvoor verzekerde als werkgever aansprakelijk is.			- als gevolg van brand en/of ontploffing, met uitzondering van aanspraken van brandverzekeraar(s) op grond van de brandregresregeling, zoals vastgelegd in de Bedrijfsregeling Brandregres 2014;	
38.1.3	Schade die door een brandverzekeraar is vergoed			- welke noodzakelijkerwijs voortvloeit uit het normale gebruik daarvan;	
	De aansprakelijkheid voor zaakschade aan zaken, die verzekerde anders dan in huur, pacht, bruikleen of bewaarneming onder zich had, indien en voor zover terzake daarvan door een brandverzekeraar schade is vergoed.			- in verband met verontreiniging en/of aantasting van de bodem, lucht of water, zelfs als deze verontreiniging en/of aantasting het gevolg is van een plotselinge en onzekere gebeurtenis dan wel aanspraak;	
38.1.4	Schade aan zelfrijdende voertuigen/werkmaterieel			- die verzekerde op het ogenblik van toebrengen van schade daadwerkelijk in bewerking heeft.	
	De aansprakelijkheid voor zaakschade voor aan derden toebehorende zelfrijdende voertuigen/werkmaterieel, al dan niet gehuurd, indien deze voertuigen/werkmaterieel door of ten behoeve van verzekerde gebruikt worden voor:		38.1.10	Ten aanzien van de verzekerden genoemd in artikel	
38.1.4.1	laden of lossen op of in de onmiddellijke nabijheid van de terreinen van verzekerde of daar waar verzekerde werkzaamheden verricht;		39.1.1	geldt dat schade aan het (bouw) werk van andere (mee)verzekerden is uitgesloten.	
38.1.4.2	incidenteel uitvoeren van hijswerkzaamheden op de locaties waar verzekerde werkzaamheden verricht. Deze incidentele dekking is beperkt tot maximaal € 500.000,00 per gebeurtenis dan wel aanspraak, als onderdeel van het op het polisblad vermelde verzekerde bedrag.		38.2	Motorrijtuigen	Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade veroorzaakt met of door een motorrijtuig in de zin van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (WAM) met aanvullingen en wijzigingen. Deze uitsluiting geldt echter niet voor:
38.1.5	Schade aan derden toebehorende vaartuigen		38.2.1	Aanhangwagens/opleggers	
	De aansprakelijkheid voor schade aan derden				

	Schade veroorzaakt met of door aanhangwagens/ opleggers, die na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, veilig buiten het verkeer tot stilstand zijn gekomen. Tevens geldt de uitsluiting niet voor schade toegebracht ten gevolge van het verkeerd koppelen van aanhangwagens aan motorrijtuigen welke niet aan verzekerde toebehoren of veroorzaakt door of toegebracht met een gekoppelde aanhanger/ oplegger ter zake waarvan de verzekeraar van het motorrijtuig een verhaalsrecht heeft.	38.3	derhalve niet voldaan aan enige verplichting tot verzekering voortvloeiende uit genoemde wet.
38.2.2	Laden/Lossen Schade veroorzaakt met of door lading of andere zaken bij het laden of lossen van een motorrijtuig of aanhangwagen.	38.3.1	Vaartuigen Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade, als bedoeld in artikel 8 van de Nederlandse Beurs-Cascopolis voor de Binnenvaart 2006, veroorzaakt door aanvaring en/of wat de wet daarmee gelijkstelt, veroorzaakt door of toegebracht met een vaartuig waarvan verzekerde eigenaar of gebruiker is. Deze uitsluiting geldt echter niet voor:
38.2.3	Lading Schade veroorzaakt met of door lading of andere zaken die zich bevinden op, vervoerd worden met, vallen van of gevallen zijn van een motorrijtuig of aanhangwagen.	38.3.2	Personenschade toegebracht met of door een vaartuig. Schade toegebracht met pontons, bakken, roeiboten en andere vaartuigen zonder motoren voor eigen voortstuwing, dan wel met motoren voor eigen voortstuwing van niet meer dan 3 KW, mits de waterverplaatsing niet meer is dan 20 m ³ .
38.2.4	Motorrijtuig in gebruik bij ondergeschikten De aansprakelijkheid van verzekerde als werkgever voor schade veroorzaakt met of door een motorrijtuig, waarvan de verzekerde geen verzekeringsplichtige eigenaar, bezitter, houder of huurkoper is en dat bij een ondergeschikte in gebruik was.	38.3.3	Schade ten gevolge van aanvaring en/of hetgeen de wet daarmee gelijkstelt, indien de verzekeraar van het betreffende vaartuig dekking ontzegt omdat deze verzekeraar meent dat er van aanvaring geen sprake is. Verzekeraar zal, tot maximaal € 500.000,00 per gebeurtenis dan wel aanspraak als onderdeel van het op het polisblad vermelde verzekerde bedrag, dekking bieden op basis van een renteloze lening. Dit onder voorbehoud van overdracht van de vordering van de aansprakelijke verzekerde op de verzekeraar van het vaartuig. Terugbetaling van de lening zal afhankelijk zijn van en slechts geschieden tot het bedrag dat verhaald wordt op de verzekeraar van het vaartuig. Aan dit artikel kan door verzekerde geen rechten worden ontleend zonder uitdrukkelijke toestemming van de verzekeringnemer. Dit moet blijken uit een verklaring van de verzekeringnemer die na een schade aan verzekeraar is afgelegd.
38.2.5	De in 38.2.1 tot en met 38.2.4 omschreven dekking geldt evenwel nimmer ter zake van de aansprakelijkheid voor schade waarvoor verzekeringsplicht bestaat krachtens de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (WAM) of een analoge buitenlandse wet.	38.4	Luchtvaartuigen Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade door of voortvloeiende uit het eigendom dan wel het gebruik van of het laten gebruiken van een luchtvaartuig alsmede schade door personen en voorwerpen die daaruit of daarvan mochten vallen.
38.2.6	Werkmaterieel Schade veroorzaakt met of door werkmaterieel of met of door werkmaterieel gemonteerd op of aan motorrijtuigen indien: a. de verzekerden genoemd in artikel 35.1 geen verzekeringsplichtige eigenaar of houder zijn, of b. indien de betrokken motorrijtuigverzekeraar staande houdt dat zijn polis geen dekking behoeft te bieden. In deze gevallen zal verzekeraar dekking bieden op basis van een renteloze lening, echter onder overdracht van de vordering van de verzekerden genoemd in artikel 36.1 op de betreffende motorrijtuigverzekeraar. Het terugbetalen van deze renteloze lening zal afhangen van en slechts geschieden tot het bedrag dat verhaald wordt op de betreffende motorrijtuigverzekeraar.	38.5	USA/Canada Niet gedekt zijn aanspraken voortvloeiende uit door, of onder verantwoordelijkheid van, verzekerde aan respectievelijk voor cliënten in de USA en/of Canada geleverde en/of gefactureerde zaken en/of diensten en/of verrichte en/of gefactureerde werkzaamheden en/of licenties, als die aanspraken tegen verzekerde zijn ingesteld op basis van het recht van de USA en/of Canada, dan wel zijn gebaseerd op gerechtelijke uitspraken door enig rechtsprekende instantie in de USA en/of Canada. Deze uitsluiting is niet van toepassing op zaken-/ dienstreizen, voor zover geen werkzaamheden voor of in opdracht van cliënten in de USA en/of Canada worden verricht.
38.2.7	Indien en voor zover het verzekeren van aansprakelijkheid ter plaatse en ten tijde van de schade veroorzaking krachtens enige wet echter verplicht is, geeft deze verzekering slechts dekking voor het meerdere boven hetgeen aldus verzekerd dient te zijn, dan wel verzekerd is, indien dit de omvang van de verplichte verzekering overschrijdt.	38.6	Asbest
38.2.8	Ook indien één of meer verzekeraars op deze verzekering zijn of worden toegelaten als verzekeraar overeenkomstig artikel 2, lid 3 van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (WAM), dekken zij de aansprakelijkheid zoals in deze verzekering omschreven niet in die hoedanigheid. Door het aangaan van deze verzekering heeft verzekerde	38.6.1	Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schaden veroorzaakt door, voortgevloeid uit of verband houdend met asbest of asbesthoudende zaken.
		38.6.2	In afwijking van bovengenoemde uitsluiting is wel gedekt de aansprakelijkheid van de verzekerden als

- genoemd in artikel 36.1.1 tot en met 36.1.3 van de verzekeringsvoorwaarden voor de aanspraken tot vergoeding van:
- 38.6.2.1 Ietsel van (ex)ondergeschikten en diens (ex) huisgenoten als gevolg van asbest en/of asbesthoudende zaken, voor zover dit ietsel is veroorzaakt door werkzaamheden die de (ex) ondergeschikten hebben verricht voor de verzekerden als genoemd in artikel 38.6.2.
- 38.6.2.2 Kosten van opruimen, afvoeren en vernietigen van asbest of asbesthoudende zaken en de met asbest verontreinigde zaken door verontreiniging als gevolg van het plotseling en onvoorzien vrijkomen van asbest of asbesthoudende zaken (hierna te noemen: emissie) tijdens de uitvoering van werkzaamheden. Onder verontreiniging wordt in dit verband uitsluitend verstaan de aanwezigheid van asbest in een zodanige concentratie dat toepasselijke overheidsnormen die gelden op het moment van de emissie worden overschreden. Meerdere emissies als gevolg van een en dezelfde oorzaak worden als één emissie beschouwd.
- 38.6.3 Deze dekking geschiedt tot een maximum bedrag van € 250.000,00 per persoon respectievelijk per emissie als onderdeel van de op het polisblad vermelde verzekerde bedragen.
- 38.6.4 Van de dekking als hierboven omschreven zijn uitgesloten aanspraken tot vergoeding van kosten ten gevolge van handelen en nalaten dat bewust in strijd is Asbestbesluit van de Arbeidsomstandighedenwet, het Asbestverwijderingsbesluit alsmede overige wettelijke regelingen die specifiek van toepassing zijn op het verwijderen van asbest en asbesthoudende zaken, indien zulks is geschied met goedvinden van een bestuurder in de zin van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede enige functionaris in dienst van verzekerden die door een lid van de directie is belast met een bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.
- 38.6.5 Voorts zijn uitgesloten aanspraken tot vergoeding van schaden die het gevolg zijn van een handelen of nalaten voor de oorspronkelijke ingangsdatum van onderhavige verzekering. Indien sprake is van een - voor de vaststelling van aansprakelijkheid van verzekerde relevante reeks van - handelingen of nalatigheden die met elkaar verband houden of uit elkaar voortvloeien is voor de toepasselijkheid van de dekking bepalend de datum van aanvang van de reeks.
- 38.6.6 Tevens zijn uitgesloten aanspraken tot vergoeding van kosten (artikel 38.6.2.1.) die voor het eerst tegen verzekeraar zijn ingesteld of bij verzekeraar zijn aangemeld na de einddatum van de verzekering.
- 38.6.7 Het bepaalde in artikel 38.6.6 is niet van toepassing voor aanspraken die voortvloeien uit omstandigheden die voor de einddatum van de verzekering schriftelijk zijn aangemeld bij verzekeraar. Onder omstandigheid wordt in de zin van dit artikel verstaan:
- een medische diagnose van een arts waaruit blijkt dat sprake is van symptomen van ietsel of aantasting van de gezondheid (al dan niet de dood ten gevolge hebbend) als gevolg van het werken met asbest en/of asbesthoudende zaken;
  - de emissie die heeft plaatsgevonden tijdens de looptijd, als gevolg van een handelen of nalaten tijdens de looptijd, waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat deze leidt tot kosten.
- 38.7 (Op)geleverde zaak/verrichte dienst Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van:
- 38.7.1 Zaakschade aan zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde zijn (op)geleverd.
- 38.7.2 De kosten van terugroepen, verbeteren, vervangen of herstellen van de door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde (op)geleverde zaken, tenzij deze kosten zijn aan te merken als bereddingskosten.
- 38.7.3 De kosten van het geheel of gedeeltelijk opnieuw verrichten van de door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde verrichtte werkzaamheden.
- 38.7.4 De uitsluitingen als omschreven in de artikelen 38.7.1 tot en met 38.7.3 gelden ook voor de schade voortvloeiende uit het niet of niet naar behoren kunnen gebruiken van de (op)geleverde zaken of verrichte werkzaamheden, ongeacht door wie de schade is geleden of de kosten zijn gemaakt.
- 38.7.5 Wordt door zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde zijn (op)geleverd zaakschade toegebracht aan andere zaken die eerder door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde zijn (op)geleverd, dan gelden de in de artikelen 38.7.1 tot en met 38.7.3 genoemde uitsluitingen niet voor die andere zaken.
- 38.7.6 Wordt door werkzaamheden die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde zijn uitgevoerd zaakschade toegebracht aan andere zaken die eerder door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde zijn (op)geleverd, dan gelden de in de artikelen 38.7.1 tot en met 38.7.3 genoemde uitsluitingen niet voor die andere zaken.
- 38.7.7 De uitsluitingen als genoemd in de artikelen 38.7.1 tot en met 38.7.3 gelden echter wel als de (op)geleverde zaken of de verrichte werkzaamheden onderwerp zijn van één en dezelfde overeenkomst.

RUBRIEK 2A: ALGEMENE AANSPRAKELIJKHEID

39 Aanvullende begripsomschrijvingen

- 39.1 Verzekerden
- 39.1.1 In aanvulling op artikel 36.1 zijn als overige verzekerden in de zin van deze verzekering, na nadrukkelijke toestemming van verzekeringnemer, mede begrepen opdrachtgevers, hoofdaannemers, onderaannemers, nevenaannemers, architecten, projectmanagementbureaus, bouwdirecties, overige adviseurs en anderszins bij het bouwproject betrokken partijen in die hoedanigheid.
- 39.1.2 De verzekerden worden ten opzichte van elkaar en onderling als derden beschouwd.
- 39.2 Ongeval
Onder ongeval wordt verstaan:
Een plotseling van buitenaf en ongewild op het lichaam van een ondergeschikte inwerkend geweld.
- 39.3 Productaansprakelijkheid
- 39.3.1 Onder productaansprakelijkheid wordt verstaan de aansprakelijkheid voor schade als in artikel 36.2

<p>39.3.1.1 omschreven welke verband houdt met zaken die door verzekerde of onder zijn verantwoordelijkheid zijn geleverd, dan wel na constructie, bewerking of behandeling zijn opgeleverd. Met dien verstande dat:</p> <p>39.3.1.2 met betrekking tot de geleverde of opgeleverde producten zelf (waaronder inbegrepen alle kosten in verband met vervanging daarvan) wordt geen vergoeding onder deze verzekering verleend;</p> <p>39.3.1.3 evenmin schade wordt vergoed door het niet of niet naar behoren kunnen gebruiken van de betreffende zaken;</p> <p>39.3.1.3 de aansprakelijkheid van verzekeraar is beperkt tot een maximum per verzekeringsjaar zoals op het polisblad vermeld.</p> <p>40 Omschrijving van de dekking</p> <p>40.1 Aansprakelijkheid Verzekerd is de aansprakelijkheid (waaronder tevens wordt verstaan productaansprakelijkheid) van verzekerde voor door derden geleden schade als in artikel 36.2.1 en 36.2.2 omschreven in verband met handelen of nalaten in de verzekerde hoedanigheid waar ook ter wereld, zulks met inachtneming van de op het polisblad van toepassing verklaarde verzekeringsvoorwaarden, mits deze schade is ontstaan tijdens de geldigheidsduur van de verzekering.</p> <p>40.2 Verzekerd bedrag Verzekeraar vergoed voor alle verzekerden tezamen per gebeurtenis respectievelijk per verzekeringsjaar boven het eigen risico ten hoogste de op het polisblad genoemde verzekerde bedragen.</p> <p>41 Aanvullende dekkingen</p> <p>41.1 Bezoekers</p> <p>41.1.1 Als bezoekers aan het bedrijf of een bouwplaats van een verzekerde tijdens en in verband met het bezoek letsel oplopen, zal verzekeraar een vordering tegen verzekerde betreffende dat letsel - indien en voor zover verzekerde daartoe de wens kenbaar maakt - ook vergoeden, indien er bij verzekerde geen schuld aanwezig is of indien er schulduitsluitende, schuldverminderende of schuldbeperkende omstandigheden of gronden zijn en verzekerde wenst zich daarop niet te beroepen.</p> <p>41.1.2 In dit artikel worden onder “bezoekers” verstaan deelnemers aan, door of ten behoeve van verzekerden verzorgde en/of georganiseerde ontvangsten zoals excursies, open dagen, bezichtigingen, bedrijfsbezoeken en dergelijke, alsmede afnemers van verzekerden en degenen, die namens die afnemers handelen of in verband met transacties tussen verzekerden en hun afnemers optreden.</p> <p>41.1.3 De schaderegeling en de omvang van de schadevergoeding wordt, ongeacht de plaats waar het letsel is ontstaan, bepaald door Nederlands recht.</p> <p>41.1.4 Aan deze regeling kunnen geen rechten ontleend worden, indien verzekerde, de getroffen bezoeker(s) en/of rechtverkrijgenden en/of rechtsopvolgers van de getroffen bezoeker(s) nalaten of weigeren om op verzoek van verzekeraar hun rechten tegen eventueel aansprakelijke derden aan verzekeraar over te dragen.</p>	<p>41.2 Tentoonstellingen Deze verzekering dekt mede de aansprakelijkheid voor schade in de zin van deze verzekering, die voor een verzekerde voortvloeit uit voorwaarden, waarop hij deelneemt aan tentoonstellingen, beurzen en dergelijke, waaronder begrepen aansprakelijkheid voor schade aan door verzekerde gehuurde of, al dan niet tegen betaling, aan verzekerde ter beschikking gestelde ruimten en/of gebouwen. Dit in tegenstelling tot het bepaalde in artikel 38.1.</p> <p>41.3 Evacuatiekosten</p> <p>41.3.1 Verzekerd is de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de hieronder omschreven kosten die als gevolg van een gebrek noodzakelijkerwijs gemaakt moeten worden. In aanvulling op c.q. in afwijking van artikel 36.2 wordt onder schade tevens verstaan de als gevolg van een gebrek noodzakelijk te maken aanvullende kosten voor:</p> <p>a. evacuatie van bewoners en/of gebruikers van vastgoed, alsmede de daarin aanwezige roerende zaken;</p> <p>b. het ter beschikking stellen van vervangende woonruimte voor bewoners van vastgoed, alsmede opslagruimte voor de roerende zaken;</p> <p>c. noodvoorzieningen gedurende de periode dat het vastgoed vanwege het gebrek niet gebruikt kan worden;</p> <p>d. uitwijk naar vervangende bedrijfsruimte voor zakelijke gebruikers van vastgoed.</p> <p>41.3.2 Uitleg definities:</p> <p>41.3.2.1 vastgoed: onder vastgoed wordt verstaan elk bouwwerk, dat geheel of gedeeltelijk door verzekerde is of wordt gerealiseerd;</p> <p>41.3.2.2 gebrek: onder gebrek wordt in de zin van dit artikel verstaan het niet kunnen bewonen en/of gebruiken en/of betreden van vastgoed vanwege de veiligheid van personen, op beslissing van de overheid en/of op advies van de door verzekeraar ingeschakelde deskundige.</p> <p>41.3.3 Verzekerd bedrag: De in dit artikel omschreven kosten zijn verzekerd tot een maximum bedrag van € 500.000,00 per verzekeringsjaar, als onderdeel van het op het polisblad vermelde verzekerde bedrag en zal in geen geval cumuleren met het verzekerde bedrag in artikel 41.8.4 betreffende Riskcontrol.</p> <p>41.3.4 Eigen risico Het eigen risico is € 5.000,00 per gebeurtenis.</p> <p>41.3.5 Aanvullende uitsluitingen: In aanvulling op artikel 11 en artikel 38 geldt met betrekking tot deze aanvullende dekking het volgende:</p> <p>a. niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor gebreken die zich openbaren en gemeld worden vóór oplevering van vastgoed, c.q. voor overdracht van vastgoed aan contractspartijen.</p> <p>b. niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade die het gevolg is van het bewust afwijken van wettelijke of bestuurlijke voorschriften.</p> <p>41.4 Schade aan eigen werken Wanneer één van de verzekerden een werk uitvoert, is schade aan dat werk onder deze Rubriek uitgesloten.</p>
--	--

41.5	<p>Wanneer twee of meer van de verzekerden gezamenlijk één en hetzelfde werk uitvoeren, is schade aan dat werk eveneens onder deze Rubriek uitgesloten behoudens in het geval waar de aansprakelijkheid van de aangesproken verzekerde voor schade aan het deel van het werk dat niet het zijne is, geen verband houdt met de activiteiten ter zake van zijn deel van het werk.</p> <p>Artikel 7:611 Burgerlijk Wetboek</p> <p>In aanvulling op artikel 36.2 wordt onder schade eveneens verstaan de door een ondergeschikte van een verzekerde geleden schade in verband met een ongeval en waarvoor een verzekerde op grond van artikel 7:611 Burgerlijk Wetboek en/of 6:248 Burgerlijk Wetboek als werkgever een behoorlijke verzekering (of vergoeding ten behoeve van een dergelijke verzekering) had dienen te verzorgen.</p>	<p>41.6.5.1 schade en kosten veroorzaakt door genetische modificatie;</p> <p>41.6.5.2 schade en kosten veroorzaakt door of verband houdend met gebrekkig of achterstallig onderhoud;</p> <p>41.6.5.3 schade en kosten veroorzaakt door of samenhangen met de ondergrondse opslag van stoffen in tanks.</p> <p>41.6.6 Niet verzekerd zijn schade en kosten als gevolg van een milieuaantasting ontstaan voor 01-01-2010, zijnde de datum van eerste dekking.</p>
41.5.1	<p>In afwijking van het bepaalde in artikel 38.2 biedt deze verzekering tevens dekking voor aansprakelijkheid van een verzekerde voor de in artikel 41.5 genoemde schade indien veroorzaakt door of toegebracht met motorrijtuigen.</p>	<p>41.6.7 Namelding</p> <p>Indien de verzekering wordt beëindigd blijft de dekking uitsluitend van kracht voor milieuaantasting die ontstaat binnen een periode van 1 jaar na dat einde. Deze dekking geldt uitsluitend indien de milieuaantasting heeft plaatsgevonden binnen de geldigheidsduur van de verzekering en de reden van beëindiging anders is dan het niet betalen van de premie of het beëindigen van de verzekering na afwijzing van een schade waarbij sprake is geweest van opzet van een verzekerde.</p>
41.5.2	<p>Artikel 38.1 van de verzekeringsvoorwaarden is ter zake van schade aan zaken van de ondergeschikte (bonusterugval e.d. daaronder mede begrepen) niet van toepassing.</p>	<p>41.6.8 Begripsomschrijvingen</p> <p>41.6.8.1 Biodiversiteit: De verscheidenheid aan plant- en diersoorten.</p>
41.5.3	<p>Op de schadevergoeding voortvloeiend uit artikel 41.5 is geen eigen risico van toepassing.</p>	<p>41.6.8.2 Primair herstel: De herstelmaatregelen waardoor aangetaste natuurlijke rijkdommen, ecosysteemfuncties of biodiversiteit tot de referentietoestand worden teruggebracht.</p>
41.6	Biodiversiteit	<p>41.6.8.3 Referentietoestand: De toestand waarin de natuurlijke rijkdommen, ecosysteemfuncties en de biodiversiteit zich ten tijde van de schade zouden hebben bevonden indien zich geen milieuschade had voorgedaan, gereconstrueerd aan de hand van de best beschikbare informatie.</p>
41.6.1	<p>Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor zaakschade, waaronder in het kader van dit artikel mede is begrepen schade aan de biodiversiteit bestaande uit de kosten van primair herstel, complementair herstel en compenserend herstel. Dit als gevolg van – dan wel de onmiddellijke dreiging van - een plotselinge en onzekere milieuaantasting die niet het gevolg is van een langzaam inwerkend proces. Deze dekking is van toepassing indien aan de navolgende voorwaarden is voldaan:</p>	<p>41.6.8.4 Complementair herstel: De herstelmaatregelen met betrekking tot natuurlijke rijkdommen en/of ecosystemen ter compensatie van het feit dat primair herstel niet tot volledig herstel van de aangetaste natuurlijke rijkdommen en/of ecosysteemfuncties leidt.</p>
41.6.1.1	<p>de aansprakelijkheid is gebaseerd op Europese milieuwetgeving welke een afgeleide is van de Europese Milieurichtlijn 2004/35/EG en wordt ingesteld door een daartoe bevoegd orgaan binnen de Europese Unie welke gerechtigd is om een sanering van verontreinigde locaties van derden te vorderen;</p>	<p>41.6.8.5 Compenserend herstel: De maatregelen ter compensatie van tussentijdse verliezen van natuurlijke rijkdommen en/of ecosysteemfuncties die zich voordoen tussen het tijdstip waarop de schade ontstaat en het tijdstip waarop het primair herstel zijn volledige uitwerking heeft bereikt.</p>
41.6.1.2	<p>de milieuaantasting is afkomstig van een eigen locatie van verzekerde, dan wel is ontstaan op een locatie van derden waar verzekerde, in opdracht van die derde, werkzaamheden uitvoert of heeft uitgevoerd.</p>	<p>41.6.8.6 Onmiddellijke dreiging: Aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat een milieuaantasting zal plaatsvinden dan wel een reeds voorgevallen milieuaantasting zich uit zal breiden.</p>
41.6.2	<p>Indien door verzekerde is gehandeld conform een door de Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode, zoals de Gedragscode voor de Bouw- en Ontwikkelingssector, zal het van toepassing zijnde eigen risico worden gehalveerd.</p>	<p>41.6.8.7 Eigen locatie: Locaties welke bij verzekerde in gebruik zijn ter uitoefening van zijn bedrijf.</p>
41.6.3	<p>De in dit artikel omschreven schade is verzekerd tot een maximumbedrag van € 500.000,00 per gebeurtenis, als onderdeel van het verzekerd bedrag, met een maximum van € 1.000.000,00 per verzekeringsjaar.</p>	<p>41.7 Afwijking leveringsvoorwaarden</p> <p>Verzekeraar is ermee bekend, dat verzekerden normaliter bij het aannemen en uitvoeren van werkzaamheden verkoop- of leveringsvoorwaarden hanteren. Verzekeraar zal het dan ook niet als een bekorting van zijn rechten beschouwen indien verzekerden voor of na een schade van hun verkoop- of leveringsvoorwaarden zijn afgeweken, respectievelijk hebben verklaard de voorwaarden niet</p>
41.6.4	<p>Het eigen risico zoals vermeld op het polisblad is van toepassing, met een minimum van € 1.500,00 per gebeurtenis.</p>	
41.6.5	Uitgesloten van dekking is echter:	

- onverkort te zullen toepassen.
- 41.8 Riskcontrol
- 41.8.1 Indien ter voorkoming van schade een risicoanalyse wordt uitgevoerd door een door verzekeraar goedgekeurde onafhankelijke riskcontroller bij de in lid 2 genoemde werkzaamheden, verklaard verzekeraar zich - ook na schade - bij voorbaat akkoord met alle door de riskcontroller geaccordeerde werkwijze(n).
- 41.8.2 De in artikel 41.8.1 bedoelde werkzaamheden zijn werkzaamheden nabij belendingen waarbij:
- 41.8.2.1 grond- en grondwatersaneringen plaatsvinden;
- 41.8.2.2 werken plaatsvinden waarbij bron- of diepwellbemaling wordt toegepast;
- 41.8.2.3 werken waarbij damwanden worden aangebracht of (al dan niet trillingsarm of vrij) worden ingetrild of getrokken;
- 41.8.2.4 al dan niet in de grond gevormde heipalen worden ingebracht.
- 41.8.3 Indien alle aanbevelingen van de riskcontroller worden opgevolgd geldt:
- 41.8.3.1 bij zaakschade aan belendingen wordt het op het polisblad genoemde eigen risico gehalveerd;
- 41.8.3.2 na schade, dat de riskcontroller op kosten van verzekeraar zijn advieswerkzaamheden voortzet, mits de adviezen schriftelijk worden vastgelegd;
- 41.8.3.3 de kosten van aanvullend grondmechanisch onderzoek ook worden vergoed door verzekeraar alsmede de meerkosten van aanvullende preventieve werkzaamheden welke door de riskcontroller in zijn aanvankelijke risicoanalyse niet waren voorzien.
- 41.8.4 De in artikelen 41.8.3.2 en 41.8.3.3 omschreven kosten zijn verzekerd tot een maximum bedrag van € 500.000,00 per verzekeringsjaar. Dit bedrag geldt als onderdeel van het verzekerde bedrag en zal niet cumuleren met het verzekerde bedrag in artikel 41.3.3 betreffende evacuatiekosten.
- 41.9 Bouwcombinaties
- 41.9.1 Indien een verzekerde als deelnemer in een bouwcombinatie op grond van de wet of anderszins gehouden is voor een percentage mee te betalen aan een door de bouwcombinatie of een door één of meer deelnemers veroorzaakte schade, zal deze betalingsplicht, met inachtneming van de overige bepalingen van deze verzekering, mede zijn gedekt.
- 41.9.2 Indien uit hoofde van een bouwcombinatiecontract andere deelnemers gehouden zijn een percentage mee te betalen aan een door verzekerde veroorzaakte schade, is deze verzekerde verplicht zijn rechten uit het bouwcombinatiecontract ten opzichte van die deelnemers geldend te maken en zodanig mee te werken dat de aan het bouwcombinatiecontract te ontnemen rechten worden aangewend ten behoeve van de verzekeraar.
- 41.9.3 Indien een verzekerde deelneemt aan de uitvoering van het door de bouwcombinatie uit te voeren werk, blijft de verzekering voor die verzekerde alsmede de verzekerden als bedoeld in artikel 39.1.1 van kracht. Premie is verschuldigd over het aandeel van de verzekerde in de totale aanneemsom die door de combinatie is bedongen, tenzij verzekerde een keuze maakt uit de navolgende mogelijkheden:
- 41.9.3.1 verzekerde kan zijn aandeel in het werk buiten deze verzekering houden, indien daarvan vooraf wordt kennisgegeven. In dat geval wordt door deze verzekering slechts dekking geboden voor het verschil in voorwaarden en eigen risico's met de door of namens de bouwcombinatie elders gesloten verzekeringen.
- Voor het aandeel van de verzekerden als genoemd in artikel 36.1.1 en 36.1.2 begrepen in de totale door de combinatie bedongen aanneemsom, zal dan nader premie overeengekomen worden;
- 41.9.3.2 verzekerde kan het gehele door de bouwcombinatie uit te voeren werk onder de dekking van deze verzekering brengen, indien daarvan vooraf kennis wordt gegeven onder opgave van de navolgende gegevens:
- naam van de bouwcombinatie;
  - namen van de deelnemers;
  - korte omschrijving van het werk;
- In dat geval wordt de totale door de bouwcombinatie bedongen aanneemsom in aanmerking genomen bij de berekening van de verschuldigde premie.
- 42 Aanvullende uitsluitingen**
- 42.1 Aansprakelijkheidsverhogende bedingen
- Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade voortvloeiende uit een boete-, schadevergoedings-, garantie-, vrijwarings-, of ander beding van soortgelijke strekking, tenzij - en dan voor zover - verzekerde ook zonder een dergelijk beding aansprakelijk zou zijn geweest.
- 42.1.1 De in artikel 42.1 genoemde uitsluiting is niet van toepassing op vrijwarings- en soortgelijke bedingen tot vergoeding van schade gegrond op voorwaarden waarop:
- werkzaamheden worden aangenomen en uitgevoerd;
  - materialen, materieel, gebouwen en/of terreinen door verzekerde worden gehuurd of aan verzekerde (al dan niet tegen betaling) ter beschikking worden gesteld;
  - personeel door verzekerde wordt gehuurd of aan verzekerde - al dan niet tegen betaling - ter beschikking wordt gesteld;
  - zaken aan een verzekerde zijn geleverd of (al dan niet tegen betaling) ter beschikking zijn gesteld;
  - aan verzekerde assistentie en/of diensten worden verleend, werkzaamheden voor verzekerde worden verricht en dergelijke;
  - verzekerde vergunningen en/of concessies verleend zijn of worden tot het op bepaalde wijzen en/of bepaalde plaatsen verrichten van werkzaamheden, verlenen van assistentie en/of diensten e.d.;
  - door een verzekerde wordt deelgenomen aan tentoonstellingen en/of beurzen.
- 42.2 Molest
- 42.2.1 Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schaden veroorzaakt door of ontstaan uit een gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer of munitie, zoals deze begrippen moeten worden opgevat volgens de tekst die door het Verbond van Verzekeraars op 2 november 1981 ter griffie van de rechtbank in 's-Gravenhage is gedeponneerd onder nummer 136/1981 of eventuele vervanging daarvan.

42.2.2 Aanspraken tot vergoeding van schade door het in aanraking komen met, respectievelijk tot ontploffing komen van oorlogstuig, zullen niet worden beschouwd als schade door of in verband met een vorengenoemde omstandigheid.

43 Samenloop

43.1 In afwijking van het bepaalde in artikel 7: 961 BW geldt het volgende:

Indien blijkt dat een door deze verzekering gedekte gebeurtenis eveneens onder (een) andere verzekering(en) is gedekt, met uitzondering van hetgeen verzekerd is onder Rubriek 2B, geldt de onderhavige verzekering als excedent van die andere verzekering(en) respectievelijk als dekking voor het verschil in voorwaarden.

43.2 Als in de andere verzekering(en) eenzelfde bepaling voorkomt als genoemd in het vorige lid of een bepaling met een soortgelijke strekking of als de schaderegeling onder die verzekering(en) problemen oplevert, dan neemt verzekeraar de schade in behandeling. Verzekeraar vergoed tot een bedrag gelijk aan de schadevergoeding die zou zijn betaald als de andere verzekering(en) niet zou(den) hebben bestaan. Verzekerde verplicht zich om zijn vordering op de verzekeraar(s) van de andere verzekering(en) aan verzekeraar te cederen. Het eigen risico dat krachtens die andere verzekering(en) wordt gelopen blijft evenwel van de dekking uitgesloten.

43.3 De regeling zoals omschreven in artikel 43.1 en 43.2 geldt niet indien verzekerde hiervan tegenover derden bij schriftelijke overeenkomst gesloten vóór het voorvallen van de schade afstand heeft gedaan. Indien een dergelijke afstand door verzekerde is gedaan, zal deze verzekering primaire dekking verlenen. In dat geval zal verzekeraar een dergelijke schade vergoeden, ongeacht of deze schade geheel of gedeeltelijk ook verhaalbaar zou zijn onder (een) andere verzekering(en) en doet verzekeraar hierbij afstand van alle rechten van verhaal op (een) dergelijke andere verzekering(en).

43.3.1 Deze primaire dekking geldt evenwel niet voor hetgeen verzekerd is onder Rubriek 2B.

RUBRIEK 2B: BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID

44 Aanvullende begripsomschrijvingen

44.1 Aanspraak

44.1.1 In aanvulling op en/of in afwijking van artikel 1.9 geldt ten aanzien van een aanspraak het volgende:

44.1.1.1 een aanspraak is een door een derde tegen verzekerde ingestelde vordering tot vergoeding van schade, dan wel een door verzekerde tegen verzekeraar ingestelde vordering tot vergoeding van kosten zoals omschreven in artikel 45.2, als gevolg van een fout;

44.1.1.2 aanspraken voortvloeiende uit een reeks met elkaar samenhangende voorvallen als gevolg van dezelfde fout zullen worden beschouwd als één aanspraak, ook indien de afzonderlijke aanspraken in verschillende jaren zijn ingediend, ongeacht het aantal schadelijgende personen en gerechtigden dat

aanspraak maakt of kan maken op schadevergoeding; deze aanspraak wordt geacht te zijn ingesteld op het moment van de eerste vordering.

44.2 Ontwerp

Onder ontwerp worden verstaan de tekeningen, berekeningen, specificaties, enz. welke op schrift óf in een (elektronisch) document dienen te zijn vastgelegd ten behoeve van de realisatie van een werk/project in de burger-, utiliteits-, en civiele bouw; waaronder begrepen werken/projecten van infrastructurele aard.

44.3 Fout

Onder fout worden verstaan vergissingen, onachtzaamheden, verzuimen, onjuiste adviezen en dergelijke, alsmede alle andere nalatigheden in het ontwerp, waaruit een aanspraak voortvloeit of kan voortvloeien. Fouten al dan niet door meer verzekerden begaan, die met elkaar verband houden of uit elkaar voortvloeien worden als één fout beschouwd.

45 Omschrijving van de dekking

45.1 Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan zaken waarop het ontwerp betrekking heeft en daaraan gerelateerde kosten van herstel van gebreken en/of vermogensschade, voortvloeiend uit een fout, zulks met inachtneming van de op het polisblad van toepassing verklaarde verzekeringsvoorwaarden.

45.2 In aanvulling op het bepaalde in artikel 45.1 dekt deze verzekering voor de oplevering van het werk/project, indien en voor zover een aanspraak als gedekt onder artikel 45.1 is in gesteld of in een later stadium zou kunnen worden ingesteld, eveneens zaakschade aan zaken waarop het ontwerp betrekking heeft en/of de door verzekerde gemaakte of voor zijn rekening komende kosten, na overeenstemming met verzekeraar, die betrekking hebben op verbetering, herstelling, het geheel of gedeeltelijk opnieuw uitvoeren van de door of onder verantwoordelijkheid van de verzekerde uitgevoerde werkzaamheden die behoren tot de aanvaarde opdracht en/of de kosten van herstel van gebreken, voortvloeiend uit een fout.

45.3 Voorwaarde voor dekking is dat de aanspraken tijdens geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste keer tegen verzekerde worden ingesteld en bij verzekeraar zijn gemeld.

45.4 Aanspraken die voortvloeien uit omstandigheden die tijdens de looptijd van de verzekering bij verzekeraar zijn gemeld, zijn gedekt ongeacht het tijdstip waarop deze aanspraken tegen verzekerde worden ingesteld en bij verzekeraar zijn gemeld. De bepalingen ter zake van schadeaanmelding zoals omschreven in artikel 7.1 blijven onverminderd van kracht.

45.5 Voor de vaststelling van de vergoedingsplichtige verzekeraar(s) en de van kracht zijnde voorwaarden, verzekerde bedragen en eigen risico's is bepalend het vroegste van de navolgende momenten:

- het moment waarop de aanspraak tijdens de looptijd van de verzekering voor de eerste keer tegen verzekerde wordt ingesteld;
- het moment waarop een omstandigheid zoals omschreven tijdens de looptijd van de verzekering bij verzekeraar is gemeld.

45.6	Bij een gehele of gedeeltelijke oversluiting van een door of voor een verzekeraar geaccepteerd aandeel of bij beëindiging van deze verzekering geldt dat omstandigheden die vóór de oversluiting/beëindiging bij verzekerden bekend zijn alsmede aanspraken die vóór de oversluiting/beëindiging tegen verzekerden zijn ingesteld, maar nog niet bij verzekeraar zijn gemeld, met inachtneming van het bepaalde in artikel 7.1, worden geacht bij verzekeraar te zijn gemeld op het moment direct voorafgaand aan de oversluiting/beëindiging, mits de melding bij verzekeraar binnen 3 maanden na de oversluiting/beëindiging heeft plaatsgevonden.	46.2.2	Indien deze situatie zich voordoet dan zal de schade, zowel voor als na oplevering en/of gereedkomen, voor die onverkochte delen worden afgewikkeld op basis van de regeling als in artikel 45.2 van de verzekeringsvoorwaarden omschreven.
45.7	Verzekerd bedrag Verzekeraar vergoed voor alle verzekerden tezamen per gebeurtenis respectievelijk per verzekeringsjaar boven het eigen risico ten hoogste de op het polisblad genoemde verzekerde bedragen.	46.3 46.3.1	Narisico Indien verzekeringnemer de verzekering - anders dan in verband met faillissement - overeenkomstig artikel 2.2.2 heeft opgezegd, blijft de dekking in afwijking van artikel 45.3 van kracht voor aanspraken ter zake van een handelen of nalaten van verzekerde vóór de einddatum van de verzekeringsovereenkomst, voor zover deze aanspraken uiterlijk 5 jaar na de beëindiging tegen verzekerde zijn ingesteld en bij verzekeraar zijn gemeld.
46 Aanvullende dekkingen			
46.1	Riskcontrol Dekkingsuitbreiding na onafhankelijke controle van het totaalontwerp van een werk/project	46.3.2	Deze uitlooperperiode zal ten aanzien van het verzekerd bedrag worden beschouwd als een verlenging van het laatste contractjaar.
46.1.1	Indien verzekerden het ontwerp (waaronder mede wordt verstaan de samenhang van deelontwerpen) hebben laten beoordelen en goedkeuren door een daartoe gekwalificeerd onafhankelijk bureau geldt het volgende:	46.4 46.4.1	Bouwcombinaties Wanneer een verzekerde optreedt als enige ontwerpende aannemer in een combinatie wordt eveneens gedekt de aansprakelijkheid van de bouwcombinatie.
46.1.1.1	ingeval van beëindiging van de verzekering blijft de dekking, in afwijking van artikel 45.3 van de verzekeringsvoorwaarden, onverminderd van kracht voor aanspraken ter zake van fouten gemaakt voor de einddatum van de verzekeringsovereenkomst, mits de werken/projecten zijn opgeleverd voor de einddatum van de verzekeringsovereenkomst en voor zover deze aanspraken uiterlijk 5 jaar na beëindiging tegen verzekerden zijn ingesteld en bij verzekeraar zijn gemeld. Deze uitlooperperiode zal ten aanzien van het verzekerd bedrag worden beschouwd als een verlenging van het laatste contractjaar.	46.4.2	Indien een verzekerde als deelnemer in een bouwcombinatie op grond van de wet of anderszins gehouden is voor een percentage mee te betalen aan een door de bouwcombinatie of een door één of meer deelnemers veroorzaakte schade, zal deze betalingsplicht, met inachtneming van de overige bepalingen van deze verzekering, mede zijn gedekt. Deze dekking wordt tevens geboden wanneer een deelnemer uit de combinatie insolvent blijkt te zijn.
46.1.1.2	het op het polisblad genoemde eigen risico wordt gehalveerd.	46.4.3	Indien uit hoofde van een bouwcombinatiecontract andere deelnemers gehouden zijn een percentage mee te betalen aan een door verzekerde veroorzaakte schade, is deze verzekerde verplicht zijn rechten uit het bouwcombinatiecontract ten opzichte van die deelnemers geldend te maken en zodanig mee te werken dat de aan het bouwcombinatiecontract te ontfangen rechten worden aangewend ten behoeve van de verzekeraar.
46.1.1.3	de uitsluiting als verwoord in artikel 47.3 (honoraria) wordt geacht te zijn doorgehaald.	46.4.4	Indien er sprake is van een situatie als omschreven in art. 46.4.2 en verzekerde is gehouden bij te dragen voor een deel van de schade, wordt het eigen risico verlaagd naar rato van het aandeel van verzekerde in de aansprakelijkheid van de bouwcombinatie, met een minimum van € 50.000,00 per aanspraak.
46.1.1.4	de uitsluiting als verwoord in artikel 47.5 (kosten) wordt geacht te zijn doorgehaald echter uitsluitend voor zover de kosten niet kunnen worden doorbelast aan derden, niet zijnde een verzekerde onder de polis. De opdrachtgever wordt inzake dit artikel als derde beschouwd.	46.4.4.1	Indien verzekerde is gehouden - op basis van haar hoofdelijke aansprakelijkheid als deelnemer in de bouwcombinatie - voor een hoger deel bij te dragen vanwege insolventie van één of meerdere van de partners in de bouwcombinatie dan wordt het eigen risico verlaagd naar rato van dit hogere percentage.
46.1.1.4.1	Aanspraken tot vergoeding van schade als gevolg van het bepaalde in artikel 46.1.1.3 en artikel	46.4.4.2	Indien de bouwcombinatie is opgenomen als (mee) verzekerde wordt schade afgewikkeld op basis van het geldend eigen risico op het polisblad.
46.1.1.4.2	zijn gedekt tot het verzekerd bedrag als vermeld op het polisblad.		
46.1.1.4.2	De uitsluiting als verwoord in artikel 47.5 (kosten) van de verzekeringsvoorwaarden blijft onverminderd van kracht indien verzekeraar kan bewijzen dat de oorzaak van de schade ligt in een bewuste kostenbesparing door de aangesproken verzekerde, voor aanvang van de uitvoering van het betreffende project.		
46.2	Dekkingsuitbreiding onverkochte (bouw)delen		
46.2.1	Indien delen van het werk nog niet zijn verkocht, echter		

47	Aanvullende uitsluitingen		
47.1	Milieuaantasting Onder deze Rubriek is niet verzekerd de aansprakelijkheid voor schade van derden in verband met een milieuaantasting.	47.7	Overschrijding termijnen Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade als gevolg van overschrijding van overeengekomen termijnen ter zake verrichting van diensten, voor zover deze tijdsoverschrijding het gevolg is van het onjuist inschatten respectievelijk plannen van de benodigde tijdsduur.
47.2	Beperking vermogensschade dekking Onder vermogensschade wordt niet verstaan aanspraken tot vergoeding van rentederving, "pure" winstderving en imagoschade van verzekerden onderling, tenzij de rentederving, "pure" winstderving en imagoschade wordt geleden door een derde niet behorende tot de groep van verzekerden.	47.8	Overschrijding bouwkosten Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade als gevolg van overschrijding van bouwkosten en/of prijzen.
47.3	Honoraria Niet gedekt is het honorarium, salaris, de verschotten en onkosten van een verzekerde of een subconsultant, indien deze kosten ten gevolge van een door hem gemaakte fout moeten worden teruggevorderd.	47.9	Gebrekkige uitvoering Niet gedekt is schade veroorzaakt door gebrekkige uitvoering, gebrekkig materiaal, gebrekkig handwerk of enig gebrekkig materiaal en gebrekkige uitvoering of productietechniek gebruikt in de fabricage van enig object of schade als gevolg van gebrekkige uitvoering, gebrekkig materiaal of object waardoor het object niet geschikt is voor het beoogde doel. Deze uitsluiting is niet van toepassing wanneer deze schade het gevolg is van een ontwerp- en/of adviesfout.
47.4	Aansprakelijkheidsverhogende bedingen Niet gedekt zijn aanspraken voortvloeiende uit een boete-, schadevergoedings-, garantie-, vrijwarings-, of ander beding van soortgelijke strekking, tenzij - en dan voor zover - verzekerde ook zonder een dergelijk beding aansprakelijk zou zijn geweest. Contractmodellen conform SWK, Woningborg of vergelijkbare garantietoezeggingen worden niet gezien als een garantiebeding.	47.10	Bestuurders en commissarissen Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade waarvoor bestuurders (in de zin van boek 2 BW of een analoge buitenlandse wet) en commissarissen van verzekerde in die hoedanigheid in hun privévermogen worden aangesproken.
47.5	Kosten Niet gedekt zijn kosten die betrekking hebben op voorzieningen c.q. onderdelen van een werk, die ten gevolge van een verzuim in een ontwerp of bestek in een later stadium moeten worden ingepast c.q. aangebracht. Deze verzekering vergoedt echter wel de extra kosten die uitsluitend het gevolg zijn van het achteraf inpassen c.q. aanbrengen van deze voorzieningen en/of onderdelen en die niet noodzakelijk zouden zijn geweest, indien het werk van aanvang af op de juiste wijze was uitgevoerd.	48	Samenloop
47.6	Intellectueel eigendom	48.1	In afwijking van het bepaalde in artikel 7: 961 BW geldt het volgende: Indien blijkt dat een door deze verzekering gedekte aanspraak eveneens onder (een) andere verzekering(en) is gedekt, geldt de onderhavige verzekering als excedent van die andere verzekering(en) respectievelijk als dekking voor het verschil in voorwaarden.
47.6.1	Niet gedekt zijn aanspraken tot vergoeding van schade, indien de aanspraken voortvloeien uit opzettelijke inbreuk van de aangesproken verzekerde op intellectuele eigendomsrechten. Bij rechtspersonen zal slechts opzet van een bestuurder in de zin van Boek 2 BW (of een analoge buitenlandse wet) bij toepassing van deze uitsluiting worden beschouwd als opzet van de rechtspersoon; bij vennootschappen onder firma of commanditaire vennootschappen alleen opzet van een beherend vennoot.	48.2	Als in de andere verzekering(en) eenzelfde bepaling voorkomt als genoemd in het vorige lid of een bepaling met een soortgelijke strekking of als de schaderegeling onder die verzekering(en) problemen oplevert, dan neemt verzekeraar de schade in behandeling. Verzekeraar vergoedt tot een bedrag gelijk aan de schadevergoeding die zou zijn betaald als de andere verzekering(en) niet zou(den) hebben bestaan. Verzekerde verplicht zich om zijn vordering op de verzekeraar(s) van de andere verzekering(en) aan verzekeraar te cederen. Het eigen risico dat krachtens die andere verzekering(en) wordt gelopen blijft evenwel van de dekking uitgesloten.
47.6.2	De aansprakelijkheid van verzekerde voor schade in verband met of voortvloeiende uit: - inbreuk op patenten, octrooien, licenties, auteursrechten, merkrechten en andere rechten op industriële of intellectuele eigendom; - smaad, laster, belediging of aantasting van eer of goede naam; is voor zover niet elders op het polisblad of in de verzekeringsvoorwaarden uitgesloten, meeverzekerd tot maximaal het op het polisblad verzekerde bedrag per aanspraak en per verzekeringsjaar als onderdeel van het verzekerde bedrag zoals vermeld op het		